

Lady-France Mulumba
D-kurs VT -07
Handledare: Monika Löfgren-Nilsson

Abstrakt

Titel: Expertkommentatorer – en kvantitativ innehållsanalys om hur den politiska tolkande journalistiken såg ut ett år innan valet 2006 i Dagens Nyheter, Göteborgs-Posten och Svenska Dagbladet.

Författare

Lady-France Mulumba

Handledare

Monica Löfgren-Nilsson

Kurs

D-upsats i medie- och kommunikationsvetenskap, påbyggnadskurs

Syfte

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur den politiska tolkande journalistiken i kommentatorform såg ut i svensk morgonpress år 2005, ett år innan senaste valet.

Metod

Kvantitativ innehållsanalys

Material

Materialet består av nummer från tre olika dagstidningar: Dagens Nyheter, Göteborgs-Posten och Svenska Dagbladet. Det består av vad som har skrivits i dessa tidningar under 2005, alltså ett år innan valet. Det totala antalet artiklar uppgår till 348 stycken; 134 från DN, 109 från Svenskan och 105 från GP.

Resultat

Expertkommentatorerna fokuserade ofta först och främst på valrörelsen i dagspressen år 2005. Frågor gällande politiska beslut och idéfrågor var också viktiga. Dessa journalister fokuserar inte som det förväntas enbart på nutid och det som kommer att hända i framtiden utan också på partipolitiska frågor. Och att dessa frågor kommer mest i samband med kommande händelser.

Av de personer/partier som förekommer är det dåvarande statsministern som person och Moderaterna när det gäller politiska partier som är mest framträdande. Dessa värderas oftast som neutrala, ifrågasättande och inkompetenta. Politiker får ibland komma till tals och ibland inte.

Expertkommentatorerna använder sig av orsaker för att tolka politiken, liksom av mycket spelgestaltning. De lägger inte så stor vikt på framtidsprognoser och använder sig mycket av konsekvenser för det som kommer att komma. Expertkommentatorerna använder sig av tolkningsmarkörer genom att visa att de bara är tolkande.

Innehållsförteckning

Abstrakt.....	1
Innehållsförteckning	2
Figur- och tabellförteckning	4
1. Sammanfattning	5
2. Inledning	7
3. Bakgrund	9
3.1 Tidningar	
3.1.1 Dagens Nyheter	
3.1.2 Svenska Dagbladet	
3.1.3 Göteborgs-Posten.....	10
3.2 Bakgrund till tolkningsjournalistiken.....	
4. Kunskapsöversikt	12
4.1 Journalistikens förändring.....	12
4.2 Tolkningsjournalistik.....	13
4.2.1 Tolkningsjournalistikens framväxt.....	
4.2.2 Tolkningsjournalistikens karaktär.....	14
4.2.3 Tolkningsjournalistikens konsekvens för det offentliga samtalet.....	15
4.3. Kommentarer som en viktig del av tolkningsjournalistiken.....	16
4.3.1. Ökning av politisk journalistik i kommentatorform idag.....	17
4.4 Expertkommentatorerna.....	18
4.5. Slutsats – en ny form för tolkningsjournalistiken.....	19
4.5.1. Kampen om dagordning och tolkningar	
4.6. Journalistens roll.....	21
4.6.1 Från pedagog till tolk.....	
4.6.2. Journalisternas tolkningsfrihet.....	
4.6.3. Vilka krav ställs journalisten inför i dagens demokrati?	22
5. Problemformulering samt syfte och frågeställningar	25
5.1. Syfte.....	
5.2. Frågeställningar.....	
6. Metod	27
6.1 Kvantitativa ansatser.....	
6.2 Urvalsfrågor.....	28
6.3 Sammanfattande utvärdering.....	29
6.4 Bortfallsuppföljning.....	30
6.5 Svarsfrekvens/bortfall.....	
6.6 Undersökningsinstrumentets utformning.....	
6.7 Kodboken.....	31
6.7.1 Presentation av kodschemat.....	
6.8 Kodningsarbete.....	32
6.8.1.Omkodning.....	
6.9 Giltighetsanspråk.....	
6.10 Reliabilitet.....	
6.11 Uppsatsens svagheter och sammanfattning.....	
7. Analys och resultat	33
8. Slutdiskussion	58
9. Källförteckning	59

Tabellförteckning

Tabell 7.1: Frågor som uppmärksammas, delat i procent delat i det totala antalet artiklar....	32
Tabell 7.2: Frågor som uppmärksammas, delat i tidningar och i procent.....	33
Tabell 7.3: Ämnen som uppmärksammas under huvudfrågorna, delat i tidning och i procent.....	34
Tabell 7.4: Ämnen som uppmärksammas under huvudfrågorna, delat i sambandet med olika tidpunkter, delat i den totala andelen, delat i procent.....	35
Tabell 7.5 Placering av artiklar fördelat per tidning och i procent totalt.....	36
Tabell 7.6 Placering av artiklar fördelat per tidning och i procent totalt.....	36
Tabell 7.7: Huvudsakliga frågor delat per placering delat i procent.....	37
Tabell 7.8 Placering av artiklar fördelat i perioder och i procent i tidningen DN år 2005.....	37
Tabell 7.9 Placering av artiklar fördelat i perioder och i procent i tidningen Svenskan år 2005.....	38
Tabell 7.10 Placering av artiklar fördelat i perioder och i procent i tidningen GP år 2005	38
Tabell 7.11 Placering av artiklar fördelat i perioder och i procent.....	39
Tabell 7.12 Storlek av artiklar fördelat i tidning fördelat i procent	39
Tabell 7.13 Personer som förekommer, delat i tidning delat i procent.	41
Tabell 7.14 Personer som förekommer, delat i olika värderingar, delat i procent.....	42
Tabell 7.15 Politiska partier som personer representerar, delat i tidning, delat i procent.....	43
Tabell 7.16 Partipolitiska representanter, delat i värdering, delat i procent.....	43
Tabell 7.17 Partipolitiska representanter, delat i värdering, delat i procent.....	44
Tabell 7.18 Partipolitiska representanter, delat i värdering delat i procent.....	44
Tabell 7.19 Politiska partier, delat i värdering, delat i procent.....	45
Tabell 7.20 Partipolitiska representanter, delat i värdering, delat i procent.....	45
Tabell 7.21 Politiska partier, delat i värdering, delat i procent.....	46
Tabell 7.22 Politiska partier, delat i värdering, delat i procent.....	46
Tabell 7.23 Om politiker får komma till tals, delat i tidning, delat i procent.....	47
Tabell 7.24 Om politiker får komma till tals, delat i tidpunkt, delat i procent.....	47
Tabell 7.25 Partipolitiska representanter, delat i värdering, delat i procent.....	48
Tabell 7. 26 Om orsaker förekommer, delat i tidning, delat i procent.....	49

Tabell 7. 27 Typer av orsaker som förekommer, delat i tidning, delat i procent.	49
Tabell 7. 28 Mängden spelgestaltning, delat i tidning och i procent.....	50
Tabell 7. 29 Huvudfrågor, delat i om det förekommer spel, delat i procent.....	50
Tabell 7. 30 Opinionsmätning, delat i vikt, delat i procent. Huvudfrågor, delat i om det förekommer spel, delat i procent.	51
Tabell 7. 31 Om det förekommer framtidsprognoser, delat i tidning och i procent.	51
Tabell 7. 32 Opinionsmätning delat i hur stort vikt, delat i procent. Huvudfrågor, delat i om det förekommer spel, delat i procent.....	52
Tabell 7. 33 Typer av konsekvenser, delat i opinionsmätning, delat i hur stor vikt, delat i procent. Huvudfrågor, delat i om det förekommer spel, delat i procent.....	52
Tabell 7. 34 Tolkningsmarkör, delat i tidning och i procent.....	53

1. Sammanfattning

Att den politiska tolkande journalistiken har förändrats är ingen nyhet. Forskarna säger att fenomenet är nytt inom journalistiken på grund av att journalisterna övergår till rollen som experter. Det sägs att tolkningsjournalistiken har förändrat sin karaktär och varierat sin omfattning. Detta fenomen kan förstås som en relation mellan medier och politiska institutioner. (Löfgren, 1989)

Rollen som expertkommentator i den politiska journalistiken handlar om att avslöja det politiska spelet, alltså det politiska sättet att dölja det som man vill ha dolt, det politiska spelet, snarare än att titta på det politiska innehållet. (Löfgren- Nilsson, 2007: 2)

Utifrån detta utvecklas syftet med uppsatsen som handlar om att undersöka hur den politiska tolkande journalistiken i kommentatorform såg ut i morgonpressen år 2005, ett år innan senaste valet, representerat av Göteborgs-Posten, Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet. Detta gjordes utifrån en nyfikenhet över varför politiken ser ut som den gör samt varför det kan vara svårt att förstå politiken.

Jag valde då att göra en kvantitativ innehållsanalys, genom att undersöka de tre ovan nämnda svenska dagstidningarna. De artiklar som valdes består av politiska analyser.

Resultatredovisning och analys har byggts på följande frågeställningar:

- 1) Vad handlar analyserna om? Hur stort utrymme får analyser i respektive tidningar samt vid vilken tidpunkt?
- 2) Vilka aktörer förekommer samt på vilket sätt behandlas de?
- 3) På vilket sätt utformar expertkommentatorer sin tolkning?

I den första frågan kom jag fram till att i alla tre dagstidningar under 2005 dominerade valrörelsens huvudfrågor, följt av frågor gällande politiska beslut och idéfrågor. Under dessa huvudfrågor uppmärksammas mest frågor som handlar mest om politiska händelser.

Resultaten visar att journalister fokuserar delvis på nutid och det som kommer att hända i framtiden. De fokuserar på partipolitiska frågor som kommer mest i samband med kommande händelser, samtidigt som parti frågor kommer upp också i samband med nya händelser. **VA??** Dessa kommentarer kommer sällan på förstasidan vilket betyder att de inte ingår i dagspressens prioriteringar.

De personer som förekommer mest i artiklarna är statsministern och partiledarna/-medlemmar. Socialdemokraterna representeras mest när det gäller politiska representanter och gällande politiska partier är det Moderaterna som det talas mest om.

Politiker och politiska partier värderas som ifrågasättande och inkompetenta. Oftast värderas de också som neutrala, men detta följs av en ganska omfattande kritisk värdering.

Att politiker får komma till tals är inte enligt resultaten en självklarhet, för det fördelas jämt mellan svaret att de får komma till tals och att de inte får det.

I den tredje fråga kom jag fram till att expertkommentatorer använder sig av orsaker för att tolka politiken. När detta görs så handlar det ofta om spелgestaltning. Resultaten visar att experter använder sig mindre av metaforer. De använder sig också av opinionsmätningar och lägger ofta stor vikt på det. I analyserna förekommer inte så mycket framtidsprognoser, även om experterna tar upp frågor i samband med kommande händelser ibland. Detta stämmer inte överens med vad Löfgren-Nilsson menar i det viktigaste av tolkningsjournalistikens attribut är

att göra prognoser över vad som kommer att hända i framtiden. (Löfgren, 2007:2)
Experterna använder sig mycket av konsekvenser som oftast riktar sig till de händelser som ska att komma. De använder sig också av tolkningsmarkörer genom att visa att de bara är tolkande.

2. Inledning

Enligt Monika Löfgren-Nilson och troligen många andra medieforskare har det som kallas den ”moderna” och ”klassiska” nyhetsjournalistiken dominerat de svenska nyhetsmedierna under senare delen av 1900-talet. Denna nyhetsjournalistik har som syfte att berätta vad som har hänt; att beskriva vad, när och på vilket sätt något inträffat samt vilka som var implicerade i händelseförloppet. Denna journalistik har ersatts av en annan sort av nyhetsjournalistik som kallas för ”tolkningsjournalistiken”. Denna nyhetsjournalistik handlar inte bara om att redogöra för politiska händelser, utan om att tolkningen av det politiska skeendet också blir en del av den moderna nyhetsjournalistiken. (Löfgren- Nilsson 2007) En del medieforskare hävdar att journalistiken har ändrats från att vara beskrivande till att vara tolkande. Man hävdar att det är en ny form av journalistik. Vad är då jag intresserad av?

Syftet med uppsatsen handlar om att undersöka hur den politiska tolkande journalistiken i kommentatorform såg ut i svensk morgonpress 2005, ett år innan senaste valet. Det handlar alltså om att titta på hur expertkommentatorer skriver om politik och politiska aktörer samt på vilket sätt detta görs och vad som talas om. Detta görs genom att utgå från tre viktiga morgontidningar, nämligen Dagens Nyheter; Göteborgs-Posten och Svenska Dagbladet.

De övergripande frågorna handlar om vad analyserna innehåller, vilka som är huvudaktörer i analyserna samt på vilket sätt expertkommentatorerna tolkar politiska skeenden. Det är viktigt att vi vet var vi befinner oss idag. Den här uppsatsen är inte tänkt som en jämförelse med den föregående nyhetsjournalistiken, utan syftet är endast att titta på hur det såg ut 2005, ett år innan valet, för att på så sätt få en bättre uppfattning om hur långt journalistiken har kommit när det gäller ambitionen för journalister att vara lika duktiga som politiker. Det skulle vara värdefullt att, genom hur expertkommentatorer tolkar politiska skeenden, bättre kunna förstå hur politiken egentligen se ut.

Jag blev nyfiken på det här ämnesområdet därför att jag alltid hört ”vanligt” folk klaga över att de har svårt att hänga med i politiska diskussioner när det är val. Människor har svårt att hänga med i de politiska skeendena. Jag tycker visserligen att det är intressant i för sig att titta på vad som sägs under valet, men jag väljer istället att titta på vad som sägs när det inte är val. Jag menar alltså när det inte är något särskilt politisk händelse. Jag tänker titta på dagstidningar, därför att forskningen om detta ämne brukar göras först och främst i samband med val och på TV. Då skulle det vara av intresse att undersöka detta i samband med pressen.

Jag har som sagt avgränsat mig till år 2005 och har tittat på varje månad under 2005. Jag kommer att använda mig av kvantitativa ansatser som metod, detta för att kunna få statistiska svar. Undersökningen går ut på att genomföra det som kallas innehållsanalys, där jag tittar på artiklar i analysform och ställer frågor till dessa artiklar.

Materialet består av sammanlagt 348 artiklar med 134 artiklar från DN, 109 från GP och 105 från Svenskan.

Uppsatsens disposition:

Kapitel 1 är en sammanfattning av vad uppsatsen handlar om och hur det kommer att se ut. I kapitel 2 hittas inledningen som handlar om att kort introducera det som uppsatsen kommer att handla om. I kapitel 3 hittas en bakgrund av det som skall undersökas, alltså vilka de valda tidningarna är, vad de har för politisk färg och när de började skriva analyser i respektive tidningar. I kapitel 4 kommer den teoretiska utgångspunkten som huvudsakligen innebär en

beskrivning av vad tolkande nyhetsjournalistiken är, hur framväxten har sett ut samt på vilket sätt experter gör sin tolkning.

Kapitel 5 handlar om problemformulering, syfte och frågeställningar. Kapitel 6 handlar om metod, alltså hur jag har gått tillväga, vilken metod som har används, vad som har varit svårt och lätt, en redovisning av kodschema osv. Kapitel 7 handlar om analys och materielredovisning som görs i tabellform, eftersom det här handlar om en kvantitativ undersökning. Till sist kommer kapitel 8 som är en slutdiskussion av hela uppsatsen.

3. Bakgrund

I detta kapitel beskriver jag de valda tidningarna, alltså när de kom till, vad de har för politisk färg osv. Med detta vill jag ge en grundlig bakgrund till min studie för att göra det lättare att kunna förstå vad uppsatsen handlar om. Vidare talar jag om när den politiska tolkande journalistiken började på respektive tidningar. Det har varit svårt att finna uppgifter som handlar om samma sak gällande tidningarna, och här redovisas därför bara det som kunde hittas.

3.1 Tidningar

3.1.1 Dagens Nyheter

Dagens Nyheter startades 1864 i Stockholm av Rudolf Wall. (Hadenius, 2002 s 13-14) Tidningen läses dagligen av ca en miljon människor, varav 636 000 i Stockholm, och deras inriktning är att det ska vara nyheter från hela världen, Sverige och Stockholm och med reportage med nyttoinriktning med tydlig vinkel på huvudstaden. Dagens Nyheter tillhör Sveriges mest dominerande ägargrupp - Bonniers AB. (Hadenius och Weibull, 2003 s 124) År 2003 var tidningen den tredje mest lästa tidningen i Sverige och ges ut i 364 000 exemplar på vardagar och 480 000 exemplar på söndagar. (Hadenius och Weibull, 2003 s 86) Denna morgontidning har varit liberal från början men är numera oberoende och kan ses som Sveriges största prestigetidning. (Norstedts uppslagsbok, 1999)

Enligt deras hemsida, säger sig Dagens Nyheter skriva för läsare i alla åldrar som bor i hela landet och som har skilda intressen. De anser sig lägga tyngd på att förklara sammanhang, sätta in nyheter i ett större skeende och de försöker förklara genom att analysera och ge bakgrund. Tidningen har en egen etisk grupp som löpande diskuterar olika typer av etiska frågor som exempelvis namnpublicering. Deras mål är att inte bli fällda av pressens opinionsnämnd för en oreflekterad publicering. Dagens Nyheter slår vakt om objektivitet och en oberoende verksamhet på alla plan, enligt egna uppgifter på deras hemsida. De säger sig också vara Sveriges största morgontidning. (www.dagensnyheter.se)

Tidningen skall söka att meddela intressanta följetonger och ägna en synnerlig omsorg åt den avdelning som vanligen kallas "Blandade ämnen". Och jämte det att redaktionen söker göra tidningen *lättläst*, såväl i yttre som inre avseende, ämnar den ingalunda låta tidens modstulenheter avhålla sig från att emellanåt låta skämtet spela. Men såväl under som bredvid skämtet är det redaktionens avsikt att med allvar behandla tidens och landets stora frågor, om än i allmänhet i *kortare* uppsatser. I alla dessa frågor är *friheten* vår lösen och vårt mål (http://sv.wikipedia.org/wiki/Dagens_Nyheter)

3.1.2 Svenska Dagbladet

Svenska Dagbladet, SvD, eller "Svenskan", är en stor svensk dagstidning, grundad 1884, som numera ägs av den norska förlagskoncernen Schibsted. Tidningen delas ut med bud i större delen av landet. Politiskt betecknar sig tidningen som "oberoende moderat". Chefredaktör och ansvarig utgivare för tidningen är Lena K. Samuelsson. Politisk chefredaktör är P.J. Anders Linder. För att klara konkurrensen med framförallt den stockholmska morgontidningskollegan Dagens Nyheter (oberoende liberal) uppbär Svenska Dagbladet ett årligt statligt driftsstöd på cirka 65 miljoner kronor.

Tidningens delar

Svenska Dagbladet består i huvudsak av tre delar, alla i tabloidformat. Tidningens huvuddel innehåller ledare, inrikes- och utrikesnyheter, sport, samt bland annat den så kallade Idagsidan (se nedan). Här finns även information om vädret. Delen Näringsliv är en ekonomitidning med företags- och ekonominyheter, börstabeller och nyheter om privatekonomi. Delen Kultur innehåller kulturnyheter, recensioner av musik, film och teater, reportage, samt TV- och radiotablåer. På söndagar ersätts Kulturdelen av en reportagetidning kallad K. I kulturdelen finns dagligen en så kallad understreckare, en daglig essä på en helsida i något akademiskt ämne. Benämningen har sin förklaring i den tid då tidningen gavs ut i fullformat och essän placerades på nedre delen av sidan, därav vinjetten "under strecket". På fredagar kommer en TV-bilaga med SvD. Med ojämna mellanrum kommer också en bilaga om matlagning. (www.svenskan.se).

3.1.3. Göteborgs Posten

Göteborgs-Posten, G-P, är en liberal dagstidning utgiven i Göteborg med omnejd. Det är landets näst största morgontidning. Tryckeriet ligger i Backa på Hisingen, kontor och redaktion vid Polhemsplatsen i centrala Göteborg.

Mellan 1918 och 2001 var chefredaktören någon i familjen Hjärne (Harry - 1918; Lars - 1969; Peter - 1985). 2001 tillträdde den nuvarande chefredaktören för den allmänna redaktionen, samt ansvarig utgivare, Jonathan Falck, sin post. Tidningen delar varje år ut Göteborgs-Postens litteraturpris. Tidningen delar också ut Stora sportpriset varje år.

I del 1 återfinns rubrikerna Göteborg, Västsverige, Dagens namn (Måndag, Tisdag osv), Utrikes, Ledare, Namn, Annonsera, Väder och Fria Ord varje dag. Men det finns även återkommande rubriker såsom Teknik och Trender och Reportage.

I den andra delen finns varje dag Ekonomi och Sport, men även här finns återkommande artiklar som Konsument och Privata pengar.

I del 3 finner man Kultur, Gränslöst, Nöje, Guiden, Världens Gång, Radio och TV varje dag, och även Evenemang de flesta dagarna. På fredagar finns även Aveny, som tar pulsen på utelivet, filmer och liknande. (Lördag/Söndag återfinns Attityd och Graffiti, två ungdomssidor (http://sv.wikipedia.org/wiki/G%C3%B6teborgs_Posten)).

3.2 Bakgrund till tolkningsjournalistiken i pressen.

NB: Tyvärr så saknas i denna uppsats information av när tolkningsjournalistiken förekom i både DN och Svenskan. Men jag har ringt till respektive tidningar och fått intervjua de som jobbar med detta.

1987/88 fanns det inga helt tolkande artiklar i tidningar överhuvudtaget. Men detta förhållande förändras och 1991/92 fanns detta material i mer än vart fjärde nummer av lokaltidningarna. Men bakgrunder, analyser och kommentarer har minskat i lokaltidningarna sedan dess och det finns anledning att tro att denna minskning kan ha att göra med de minskade resurser lokaltidningarna fick under dessa år. (Johansson 1998: 164)

Gällande GP, har antalet kommentarer ökat över tid. I mitten av 1990-talet fanns det artiklar av denna typ i vart femte nummer av GP. Det förekommer alltså i genomsnitt en helt

”journaliststyrd” artikel. Detta betyder att det förekommer mer än en gång varje vecka under 1990-talet (Johansson 1998: 164).

I DN och Svenskan har de intervjuade personerna sagt att de alltid har haft en tolkande politisk journalistik sedan tidningen började. De har ändå inte kunnat ge exakta datum för när denna journalistik började.

Hur arbetar expertkommentatorerna på respektive tidningar

Enligt intervjupersonerna finns det på varje tidning ett team med expertkommentatorer, eller analytiker som de själva kallar sig för.

På DN består det politiska teamet av ungefär åtta personer som jobbar med detta. Intervjupersonen menade att det förekommer i tidningen ungefär tre gånger i veckan att de kommenterar politiska händelser.

På GP menade intervjupersonen att de är också ett team av ungefär åtta personer som arbetar med denna typ av journalistiska frågor. Intervjupersonen menade att det inte är enbart vanliga journalister, utan att de har fått erfarenhet med åren eller så har de gått speciella utbildningar för att kunna arbeta som expertkommentatorer. Där använder de sig inte av uttrycket expertkommentator, utan använder sig av ordet analytiker.

På Svenskan uppger intervjupersonen att de är också ett team på ungefär 6 personer som arbetar med att analysera eller tolka politiska händelser.

Henrik Brors är chef för DN:s politikredaktion sedan 1998. Han har tidigare arbetat för Tidningarnas Telegrambyrå, bland annat som EU-korrespondent i Bryssel och säkerhetspolitisk reporter, och på Dala-Demokraten, Borlänge Tidning, ETC och A-pressens Stockholmsredaktion. Det är ofta han som tolkar det politiska skeendet.

På GP är det ofta Maria Sköld och Åsa Brevinge som analyserar fast att det kan även vara andra som gör det. (Maria Sköld, intervju person på GP)

För Svenskan är det oftast Göran Eriksson som analyserar de politiska skeendena, men också här finns det andra analytiker som förekommer. (Intervju person på Svenskan)

4. Kunskapsöversikt

Nedan kommer först en beskrivning av vad tolkningsjournalistiken har genomgått för förändring och framväxt. Detta ges som en bakgrund för att få en inblick i vad det handlar om, alltså av hur det har förändrats över tid samt hur det har växt fram. Sedan kommer tolkningsjournalistikens karaktär att behandlas, och till sist berörs dess konsekvenser för det offentliga samtalet.

N.B. Notera att det saknas studier om tolkningar av politisk journalistik som är gjorda under andra omständigheter än under val. Det finns mängder av studier som är gjorda på fältet, men vilka som sagt riktar sig mot valjournalistiken. Denna studies kunskapsöversikt bygger på det som kännetecknas under valperioder.

4.1 Journalistikens förändring

Den politiska journalistiken som det var frågan om under första halvan av förra seklet handlade om i stort att spegla och beskriva de politiska händelserna utan större bearbetning. Den politiska dagordningen formades i stor utsträckning efter det politiska nyhetsåret i stadsfullmäktige eller i riksdag. Journalister som jobbade med att bevaka politik var oftast själva partipolitiskt aktiva eller var på något sätt bundna till politik. Detta handlar inte bara om ledarskribenter, utan också om nyhetsjournalister. Politikerna var ganska fria, de tog till orda när de ville och i viken form de ville i medier som inget hellre ville än att ständigt stå till förfogande (Djerf-Pierre och Weibull, 2001 i Nord & Strömbäck, 2003: 31-32).

Efter andra världskriget kom det en ny ställning i den politiska journalistiken i Sverige på grund av professionalisering av journalisttrollen. Denna professionalisering innebar de största förändring i både innehåll och form. Partsinlagor och pliktredovisning ersattes av partiledarutfrågningar och pejlingar. En självständig granskning av makten där individuella journalistiska incitament togs och där journalisten oftare kom i motsättning till politikern än blev placerad på samma sida. Det blev en klarare maktfördelning mellan journalister och politiker i allmänhet. Detta betyder inte att det kom en symbiotisk relation mellan dessa två parter, utan snarare angav den en del fundamentala spelregler som inte funnits tidigare. Denna journalistroll resulterade också till ett annat journalistiskt utbud med en mer påtaglig reporternärvaro i politikerintervjuer, på presskonferenser och i riksdagens korridorer (Djerf-Pierre och Weibull, 2001 i Nord & Strömbäck, 2003: 32).

Ytterligare en förändring är att journalistikens förhållningssätt har blivit mer tolkande än det var tidigare (Djerf-Pierre & Weibull 2001 i Nord & Strömbäck, 2003: 33). Idag finns det en större plats för de politiska journalisterna att göra sina redogörelser av det politiska händelseförloppet i nyhetsanalyser, krönikor eller kommentarer och dessa journalistiska uttrycksformer får också en viktig framträdande i medierna. De journalistiska tolkningarna av politiska händelser har blivit obligatorisk, medan det inte ges så stort utrymme för politiker att själva framträda i nyheterna. Strömbäck menar att politiker får komma till tals under speciella omständigheter, men att de ändå inte får så stort utrymme och att det är journalister som får mera tillfällighet att bedöma varför politikern säger på det här sättet just vid det här tillfället. (Strömbäck 2001 i Nord & Strömbäck, 2003: 33) (Förändringar kan beskrivas som dramatiska även om de har pågått under en längre tid. De flesta undersökningar visar att den som har makten granskas hårdare än andra oavsett partifärg.)

På samma sätt som mediernas reglerade förhållande till det politiska livet en gång i tiden gjorde det självklart att berätta vad varje parti stod för, gör dagens mindre reglerade förhållanden och den ökande mediekonkurrensen och marknadsstyrningen det naturligt att beskriva politiken som ett spännande drama och en kamp om makten mellan personer med karaktäristiska drag (Nord & Strömbäck, 2003: 34).

Neveu och Kuhn skriver i sin bok *Political Journalism* att den politiska journalistiken i Europa har förändrats mer än vad själva politiken har gjort. De menar att denna sorts journalism har experimenterat med radikala förändringar, som specialiserar nyheterna. (Neveu och Kuhn, 2002: 227) Författarna menar att en del av de största förändringarna har skett inom pressen. De menar att politisk journalistik inte har någon enkel definition. (Neveu och Kuhn, 2002: 228-229) Min fråga är nu, vad är i så fall den politiska tolkningsjournalistiken?

4. 2 Tolkningsjournalistik

Strömbäck delar upp journalistiken i tolkande och beskrivande journalistik. Med beskrivande journalistik menar han att den fokuserar på vad som har sagts eller gjorts eller föreslagits. Han talar alltså om en journalistik som strävar efter att svara på de fem klassiska frågorna, alltså *var, när, hur, vad och varför*, med betoningen på de första fyra frågorna. Sedan talar han om den tolkande journalistiken som vill svara på frågan om *varför* någon sagt något eller gjort något. Enligt Strömbäck är det här viktigt att expertkommentatorn fokuserar på sin trovärdighet genom att markera tydligt att han/hon är bara en tolkande. Det finns en risk att publiken blir förvirrad över vilka fakta är objektiva och vilka fakta är subjektiva om journalisten struntar i att tydligt ange att han/hon är tolkande och blandar beskrivningar och tolkningar. (Strömbäck 2004: 225 i Lundell & Olson 2005: 16) Hur ser den politiska journalistikens framväxt, karaktär och dess konsekvens för det offentliga samtalet ut?

4. 2.1 Tolkningsjournalistikens framväxt

Tolkningens framväxten kan förklaras med hjälp av olika elementer. Den stigande konkurrens som nyhetsmedierna utsätts för är en bland dessa förklaringar till tolkningsjournalistikens framväxt. Med stigande konkurrens menas här faktorer på mediemarknaden. Det sättet för journalistiken att visa på publikorientering är det som den stigande inslagen av tolkning kan ses som, inte minst i public service-medierna. Att stå på medborgarnas sida kontra makten och vara den lille mannens röst kan alltså vara ett sätt att hävda sig i striden för legitimitet. (Jönsson & Strömbäck 2006 i Djerf- Pierre 2007)

En annan förklaring till framväxten av den tolkande journalistiken är att journalister har blivit mer och mer originella eller bättre sagt självständiga i relation till samhällsinstitutioner, inte minst de politiska partierna. (Djerf- Pierre och Weibull 2001) Att tolka världen genom politiska institutioner var en självklarhet i partipressen tidigare under 1900-talet. Detta kan förklaras med att det fanns då mycket starka band mellan politik och medier. På den tiden hade radion för uppgift att operera i offentlighetens och folkupplysningens tjänst och nyhetsbevakningen skulle vara saklig och opartisk samtidigt som dagspressen fungerade som förespråkare för olika partigrupperingar. (Ghersetti 1982) Successivt minskade partipolitiseringsen i pressen samtidigt som den journalistiska självständigheten ökade både i dagspress och i etermedier.

Det kom ytterligare ett steg i riktning mot stigande journalistisk självständighet och oberoende. Detta genom att granskningsidealet slog igenom i journalistiken under 1960-talet. Den partipolitiska partiskheten ersattes i vissa fall av en antietablissemangsattityd som tar sin position för "folket" mot "eliten". Detta innebar en annan typ av partiskhet. (Djerf- Pierre & Weibull 2001) Mediernas roll som motspelare och medspelare förändras. Det finns alltså ingen systematik i missgynnandet. Asp (2003) menar med utgångspunkt i det han kom fram till att det finns alltid på mediernas sida en tendens att missgynna vissa och gynna andra partier under valrörelser. Även om det metodiska gynnandet av enskilda politiska åsiktsriktningar minskat med tiden, så är nyhetsbevakningen av politiken fortfarande sällan opartisk eller balanserad. (Djerf- Pierre 2007)

Denna ändring handlar inte bara om Sverige, utan även om resten av västvärlden. I de flesta länder i västvärlden har en ändring mot en allt mer självständig och kritisk journalistik kunnat observeras. (Neveu, 2002) Det finns helt olika politiska och journalistiska traditioner i olika länder som influerar tolkningsjournalistikens genombrott och karaktär, samtidigt som tolkningsjournalistikens framväxt innebär att journalisterna i ännu högre grad stärkt sin ställning gentemot de politiska partierna. (Schudson, 1978)

4. 2. 2 Tolkningsjournalistikens karaktär

Löfgren-Nilsson menar att tolkningsjournalistikens har förändrat sin karaktär och varierat sin omfattning. Hon menar att detta fenomen kan förstås som en relation mellan medier och politiska institutioner. Hon menar vidare att ibland har i denna relation politikerna varit starkare än journalister och vice versa. (Löfgren, 1989)

Löfgren-Nilsson menar att det viktigaste av tolkningsjournalistikens attribut är att göra prognoser om vad som kommer att hända i framtiden. Hon hänvisar till en studie av nyhetsbevakningen som gjort under valrörelserna 1998 och 2002. I studien framkom att det är mycket vanligt i valjournalistiken, i dagspress såsom i etermedier med spekulationer runt konsekvenser av något som har hänt och spekulationer om saker som kommer att hända. (Strömbäck, 2004 i Löfgren-Nilsson, 2007: 2) Hon hänvisar till en studie och menar vidare att journalister talar mer om vad som kommer att hända än om vad som har hänt. (Ekecrantz och Olsson, 1994 i Löfgren- Nilsson, 2007: 2)

En annan viktig egenhet hos tolkningsjournalistiken är att journalisterna inte intervjuar externa experter, men att de själva istället intar rollen som experter. Detta har som konsekvens att den tolkande journalistiken skiljer sig från den traditionella kritiskt granskande journalistiken som handlar om att avslöja missförhållande, gräva fram fakta och avslöja det som politiker vill ha dolt. Den traditionella kritiskt granskande journalistiken handlar alltså inte att förutsäga framtiden och spela experten i sakfrågorna. Asp menar att journalisterna på samma sätt som partiledarna dominerade när det handlar om att framträda som aktör under valrörelsen 2006. Asp har också visat att under 2002 och 2006 har nyhetsmedierna som är journalistpräglade ökat mest i Aftonbladet och Expressen, under valrörelserna. (Löfgren-Nilsson, 2007: 2)

Löfgren-Nilsson menar här att när detta händer, alltså att journalisterna övergår till rollen som expert, betraktar man fenomenet som nytt inom journalistiken. Hon hänvisar till Neveu som kallar denna företeelse för "metajournalistik" och menar att expertkommentaren i den politiska journalistiken handlar om det politiska spelet, alltså det politiska sättet att dolda det som de vill ha dolt, det politiska spelet att se vem som är vinnaren och vem som är förlorare.

Detta snarare än expertkommentaren ska handla om det politiska innehållet. (Löfgren-Nilsson, 2007: 2). Löfgren menar att det möjligen kan hittas en skillnad mot partipressens tolkningsjournalistik som inte se journalisten som expert, men som ändå kritiserar politikernas framträdande och också analyserar politikens sakmening. (Löfgren, 1989; Hadenius & Weibull, 2003)

Ytterligare en viktig egenhet hos tolkningsjournalistiken är att den tar ställning, inte är neutral. (Strömbäck 2001 i Löfgren) Hon menar här att det handlar om att på ett kritiskt sätt kunna bedöma de politiska deltagarnas uppträdande samt deras personliga karaktärsdrag i form av konsekvens, moral osv. Det handlar alltså inte om att journalisten på ett tydligt sätt tar ställning i en politisk sakfråga eller också för en viss politisk inställning, dvs politisk partiskhet.

Nord (2001) observerar att det enda som skiljer nyhetsanalysen från en traditionell ledare är att den saknar den direkta favoriseringen eller kritiken av en särskild ståndpunkt. Strömbäck (2001: 313) menar att subjektiviteten under partipressens tid yttrade sig i en konsekvent form av partiskhet. Idag ger den politiska journalistiken istället uttryck en trolös subjektivitet, som är kritisk mot allt och alla utan att systematiskt ta ställning för en särskild part. Tidigare forskning kring 1990-talets och 2000-talets tolkningsjournalistik indikerar således att spekulationer, kritisk expertis och partiskhet (ställningstaganden) är centrala innehållsmässiga komponenter. Hur dessa dimensioner kommer till uttryck i den politiska nyhetsjournalistiken och vilka aspekter som är mest framträdande i vilka medier vet vi däremot lite om. Dessa aspekter kommer vi att komma tillbaka till senare i detta kapitel.

4. 2.3 Tolkningsjournalistikens konsekvens för det offentliga samtalet

Ett stort antal forskare har märkt att det finns en relation mellan journalistik som handlar om spel och strategi och människors växande misstro gällande politiker och det politiska systemet, och att detta få allt större utrymme. Detta leder till att den tolkande journalistiken kan få många konsekvenser. (Capella & Jamieson 1997, Strömbäck 2001, Patterson 2002, de Vreese 2005 i Djerf- Pierre 2007)

Sannolikt bidrar tolkningsjournalistiken också till ett förändrat samspel mellan politiker och journalister. Djerf- Pierre menar att detta samspel är betydelsefullt för att kunna förstå varför de politiska nyheterna ser ut som de gör. (Cook 1998, Larsson 1998 i Djerf- Pierre 2007) I dagens nyhetsjournalistik som också kallas för modern nyhetsjournalistik skildras många gånger relationen mellan journalister och politiker som en konstellation av interaktionsförhållande och motförhållande. Det finns ett beroende mellan parterna, men inom detta beroende hittar man en inbyggd intressestrid som handlar om vem som ska få definiera vad som bli en nyhet. (Nord & Strömbäck 2003 i Djerf- Pierre 2007)

För det politiska kommunikationsvillkoret sägs däremot att förhållandet mellan politiker och journalister är avgörande, och inte minst tolkningsjournalistikens innehåll. Faktumet blir att journalister får större behov av att påverka hur politik gestaltas när de märker att politikerna blir mer och mer skickliga i att påverka vad medierna uppmärksammar. Djerf-Pierre menar att makten över agendan och makten över gestaltningar är två olika saker. Hon menar att reducerad makt i den första kan leda till en förhöjd journalistisk strävan efter självständighet och makt i den andra dimensionen. (Nord & Strömbäck 2003 i Djerf- Pierre 2007) Handlingsutrymme för politiska aktörer och partier skapas eller begränsas därmed av hur

politik gestaltas i nyhetsmedierna. (Strömbäck 2004 i Djerf-Pierre 2007) En alltmer tolkande journalistik, som inte bara refererar och beskriver vad som hänt, utan som förutom detta spekulerar om gömda intentioner, fokuserar på taktik och maktspel kommer också att influera själva förutsättningarna för politiskt beslutfattande. (Johansson 2006b i Djerf-Pierre 2007) Min fråga är nu, vad är det egentligen expertkommentatorer fokuserar på? Vad talar de om när det gäller politiker och politiken och på vilket sätt görs det?

4. 3. Kommentarer som en viktig del av tolkningsjournalistiken

Djerf- Pierre menar att en kommentar är en av journalistikens genrer som ger tolkningar och åsikter om olika evenemangen, snarare än att ge reportage. Hon menar att tolkning kan inkludera att man titta på det som motiverar aktörernas beteende medan de genomför sin tolkning samt betydelse av evenemangen, resultat och signifikans av fakta. Det inkluderas här också spekulation så som *forecasting* av kommande evenemangen och förutsätter beteende av aktörer i nyheterna. Hon talar också om opinionen som handlar om promotera specifika ståndpunkter, ideal eller målsättningar. (Djerf- Pierre 2007)

Kommentarer har en principiell funktion för allmänheten. På samma sätt som åsiktsfrihet och utbytet av idéer är nödvändiga för utformningen av den allmänna opinionen så är kommentarer viktiga för den demokratiska mediala verksamheten. (Chalaby, 1996 i Djerf-Pierre 2007) I USA hade nyhetsrapporteringen under sena 1800-talet en tendens att vara impregnerad av partisaninflytande samtidigt som pressen kom att ha en koppling till politiska partier. De första kommentarer i USA kunde man finna på den editorala kolumnen i vilken politiska påståenden kritiserades eller beundrades av den partisanska sidan. (Schudson, 1996 i Djerf- Pierre 2007) Detta utvecklades under 1900-talet till att nyheterna impregnerades mer och mer av politiska tolkningar och betydelser. Journalisten kom att vara en självständig tolkare, snarare än en reporter av aktuella nyheter. Formen och stilen av journalistiken varierar självklart i olika länder, kontexter och kulturer. Man kan se att utvecklingen eller bättre sagt förändringen av pressen i Europa visar en parallell till det som hade skett i USA, fast att det finns ändå mycket skillnader. (Hallin & Mancini, 2004 i Djerf- Pierre 2007) I Skandinavien kom denna fenomenet under 1900-talet där legitimitet av journalistiken i kommentarformen relaterades med en stark koppling till public service-traditionen. Public service hade för roll att se till att det fanns en balans, en rättvishet och en opartiskhet i nyheterna.

På 2000-talet är kommentarer en integrerad del av journalistiken världen över. Kommentarer finns idag i olika former, från att vara en livslång editoral och traditionell kommentarer till att finnas i handelstidningar och också i skvaller i TV. I dagens samhälle handlar kommentarer om spekulation, kritisk expertis och partiskhet som vi kommer tillbaka till senare. På journalistisidan idag så finns det en ökning av att uttrycka sig med egen röst, alltså fritt, att använda sig av tolkning och spekulation snarare än opinioner. (Djerf- Pierre 2007) Den politiska journalistiken känner som alla andra journalistiska genrer kravet på att vara dramatiserande, personlig och tillspetsad på grund av påverkan av de alltmer markandstyrda medierna. Risker här är att det kan leda till en bevakning som inriktar sig i stort mot speljournalistik, skandaler och pseudohändelser. (Strömbäck 2001; Hvitfelt 1999: jfr Patterson 1993 i Nord & Strömbäck, 2003: 32)

4. 3. 1. Ökning av politisk journalistik i kommentatorform idag

McNair kallar detta för ”interpretative moment”. Han menar att det har kommit att finnas en väldig ökning av kommentatorform i nyhetsjournalistiken de senaste åren. Han menar att det raka reportaget som kommer med ny information och som var förr har ersatts av utvärdering av, och åsikter om antingen innehåll, stil samt det politiska innehållet eller bättre sagt processen i politiken. Expertkommentatorn tar del av en tolkning som bygger på andras åsikter och agerande genom att söka sådan information från källor och från annat. Expertkommentatorerna fungerar också ofta som politiska korrespondenter. (McNair årtal: sidhänvisning saknas). Strömbäck menar att i nutida journalistik är det missvisande att se journalister som neutrala beskrivare av verkligheten. Detta på grund av att journalistiska tolkningar är vanligt förekommande. (Strömbäck 2004: 228)

Kritiker mot trenden om en ökning av politisk kommentatorform menar inte att ett sådant kommenterade än utan värde för den politiska journalistiken, men att ökningen i proportion till det totala utbudet överstiger vad som krävs eller är bra för politiskt beslutande, och det på bekostnad av rakt på sak, informativa reportage. McNair pekar på att det finns en kritik mot expertkommentatorer som drar sin makt från den privilegierade status som journalister har som licenserade ”sanningssägare”, och sköljer spekulationer och hypoteser över allmänheten. (McNair 2000: 61)

Ökning av politiska kommentatorer menar McNair är en konsekvens av att nyhetsorganisationer blir traditioner i en marknad av liknande organisationer där det krävs att man gör sig ett varumärke. Kommentatorn blir i så fall viktig med tanken på att han säkrar att man känner igen just detta varumärke och ger en lojalitet som konsumenter till en särskilt journalistik givare. Om deras värde anges som tolkare så finns det där ett varuutbyte om just denna kommentator tolkar bättre än andra kommentatorer på marknaden. De måste ha estetiska och tekniska färdigheter som överskrider det som normalt förknippas med enkla reportage. Man måste vara intellektuell, artikulerad, erfaren och ha bra kontakter och källor. (McNair 2000: 64) Man måste visa att man är opartisk för annars förlorar man förtroende och relationer mellan politiker och media förstörs. (McNair 2000: 73) McNair menar samtidigt att vi behöver det tolkande momentet i journalistiken på grund av vårt informationsrika, komplexa samhälle för att kunna förstå samhällsfrågor och då speciellt när det gäller politiska angelägenheter. Det finns alltså även ett behov hos publiken. När man sammanställer detta behov från publiken och marknadsvärdet av tolkning med att man måste undvika att framstå som partisk så menar McNair att det uppstått tolkningstekniker som ibland balanserar osäkert mellan det objektiva och det subjektiva. (McNair 2000: 83) Strömbäck säger att på grund av mediernas ökade marknadsorientering, att man vill sälja en produkt så tycks journalistiska normer som krav på objektivitet, att beskriva verkligheten så sanningsenligt som möjligt, källkontroll och källkritik, samt en vilja att informera och granska att försvagas. (Strömbäck 2004: 238) McNair säger också att ökningen av kommentatorer är en anpassning till en miljö vilken konkurrensbetonad, informationsrik och manipulerad av politiska aktörer. (McNair 2000: 82)

Vidare talar McNair om tre typer av kommentatorer: ”The polemical” som uttrycker ilska och upprördhet; ”The analytical-advisory” som karakteriseras av ”på djupet” och undersökande av aktuella ämnen och händelser; och till sist ”the satirical” som bygger på användande av ironi och humor. För varje typ finns vissa karaktäristiska drag. (McNair 2000: 65) Notera att de kommentatorer som är av relevans för denna undersökning är ”The analytical-advisory”. Detta med tanke på att de andra inte kan passa in i de valda dagstidningar speciellt

när det gäller kravet på opartiskhet och saklighet som troligen följes av dessa dagstidningar. Ändå kan det finnas lite spår av den andra typen, med tanke på att man kan i en tidning istället för att spekulera eller ironisera, referera till någon som har gjort det. Alltså låta andra göra det. (McNair 2000: 65) Låt oss nu tala om ” The analytical-advisory”.

Denna kännetecknas av att den försöker förklara något. Kommentatorn talar om ett evenemang eller en fråga gällande politiker. Sedan förklarar man tittaren vad denna händelse eller denna fråga betyder. På så sätt lär de tittarna något nytt, alltså något mer än vad de redan visste. (McNair 2000: 69) Det är de mest framgångsrika kommentatorerna som har störst tillträde till politiker i maktposition, det är också dessa som inte bara rapporterar sakligt om politik utan också går vidare till tolkning. (McNair 2000: 74)

McNair påpeka att vi ha ett behov av det tolkande momentet i journalistiken, men han påstår samtidigt att vi behöver vara kritiska gällande om de vet så mycket som de vill få oss att tro att de gör. (McNair 2000: 82-83) Likaså menar Strömbäck att det behövs både beskrivande och tolkande för att kunna ge människor vad de behöver för att självständigt kunna ta ställning i samhällsfrågor, men att de likt vad McNair säger skall kunna vara kritiska. Strömbäck menar att detta skall inträffa genom att journalister tydligt markerar att de genomför en tolkande journalistik. Han menar att det är lika illa om journalister okritiskt rapporterar vad politiker säger som om journalisternas egna tolkande skulle tränga ut politikerns egna ord. (Strömbäck 2004: 225)

4. 4 Expertkommentatorerna

Nedan kommer en förklaring till vad expertkommentatorer talar om. Detta är bland annat tidigare forskning som gjordes om den politiska tolkningsjournalistiken i TV och i samband med valjournalistiken i Sverige. Notera att det saknas tidigare forskning om just detta ämne i samband med vardagen och pressen. Många av exemplen kopplas samman med TV samtidigt som de kopplas ihop med valet.

Mitt syfte som sagt är titta på vad expertkommentatorer säger om politik och politiker samt på vilket sätt det görs. Detta för att ta reda på hur den politiska tolkningsjournalistiken ser ut idag.

Strömbäck anser att undersökningar av valjournalistik visar att journalistiska granskningar av den gångna mandatperioden är exceptionella. Han menar att en viktig explikation till detta är journalistikens fixering vid konkreta händelser och nutid. Detta medverkar till ett ointresse på den journalistens sida av vad som redan har hänt och att journalisterna riktar sig mot det som händer nu eller det som kan hända i framtiden. (Strömbäck 2004: 224) Här är det viktigt att notera att denna undersökning inte fokuserar på valjournalistiken, utan snarare på den politiska journalistiken i vardagen, alltså när det inte är val. Strömbäck menar med vad som kan komma att hända det som förekommer i alla mediers journalistik men att det är vanligast i TV-nyheter som kan vara ett utslag av att vilja vara först med nyhet. (Strömbäck 2004: 231-232)

Händelsen den 11 september 2001 är ytterligare ett exempel som visar att journalister har en tendens att uttala sig och spekulera om framtiden. Detta beror troligen på att det finns en ökning i sändningstid och en brist på information. (Strömbäck 2004: 11)

Strömbäck beskriver fyra former för gestaltning. Här skall det talas enbart om de två första som är relevanta för denna undersökning. Dessa är sakgestaltning och spelgestaltning.

Sakgestaltning inriktar sig till vad som har hänt, alltså sakliga förhållanden. Det kan exempelvis handla om vad någon politiker har föreslagit eller sagt gällande politikens sakinhåll. Sakgestaltning formar därmed inte det politiska spelet i någon större utsträckning. (Strömbäck 2004: 167)

Spelgestaltning är motsatsen till sakgestaltning. Det riktar sig mot spel och strategi i politik, samt relationer mellan politiska aktörer och hur politik bedrivs.. (Strömbäck 2004: 162) McNair säger att man ser kommentatorers arbete som om de vore sportkommentatorer eller så kan de ses som en mixning mellan summerande domare och en teaterrecension. Deras roll är inte att ge sin personliga åsikt för att detta skulle inkräkta på opartiskheten, utan deras roll är snarare att som förmedlare anlita journalistik och insider-källor till att samla en auktoritativ bedömning av en situation. Detta krav på opartiskhet gör att kommentatorn koncentrerar sig på förloppet snarare än politiken. Tolkning av politiken skulle göra kommentatorn känslig för kritik över att man tar ställning och är partisk. På grund av detta ligger fokus ofta på spelet på insidan. Spelet handlar om hur politiken gestaltas samt presentation och regeringens beslutande. (McNair 2000: 75)

Gestaltningar av politik som spel medverkar enligt kritiker till att stärka och aktivera misstro och cynism gentemot politiker. (Strömbäck 2004: 168) Kritiken mot journalistiken för att den ofta just gestaltar politik som sport, spel och strategi har varit hård under de tio senaste åren. Kritiken handlar då ofta om att medierna använder sin makt till att påverka människors bild av politikerna genom att bland annat använda sig av spelgestaltning. Strömbäck menar att man kanske inte ska lägga så stor skuld på medierna när det gäller denna sak, eftersom politiken i allmänhet och politiska val i synnerhet till stor del handlar om en kamp där några kommer att vinna och några förlora. Då kan man ju säga att politiken är ett spel i sig, och det ligger rimligtvis i journalistikens uppgift på något sätt att beskriva det spelet. (Strömbäck 2004: 171)

Det som främst är indikationer på att journalistiken gestaltar politik som spel är att spel-sport och krigsmetaforer förekommer ofta. Exempelvis ord som vinnare och förlorare är vanligt förekommande vid spelgestaltningar. Också när journalistiken fokuserar på politiker som personer i stället som företrädare för en viss politik, räknas till spelgestaltning. (Strömbäck 2004: 171)

4. 5. Slutsats – en ny form för tolknings journalistiken

4. 5. 1. Kampen om dagordning och tolkningar

Relationen mellan partier och medier karakteriseras av konflikt och strid om makten. (Coop 1998 i Petersson, Djerf-Pierre; Holmberg; Strömbäck & Weibull 2006: 80) Denna strid beror på olika uppfattningar om vad som bör uppmärksammas och hur det uppmärksammas och att dessa leder till en kamp om dagordning, gestaltningar och problemformuleringar. Medierna vill ha goda, intressanta och uppmärksammande nyheter parallellt så strävar de efter att försvara sitt redaktionella oberoende. Detta medan politiska partier vill föra fram de områden där de uppfattar sig själva som starka och där medtävlnarna uppfattas som svaga. (Petersson, Djerf- Pierre; Holmberg; Strömbäck & Weibull 2006: 80)

I Sverige har det blivit så att journalisterna har makten över hur mycket politikerna ska kunna få komma till tals med egna uttalande samtidigt som de har makten över vilket sammanhang politikernas ord skall placeras i. TV-nyheter är ett exempel där politikerna bara har ett antal sekunder (mellan 15 och 20) för att oavbrutet tala om sin sak. (Asp 1995, Jönsson och Strömbäck 2006 i Petersson, Djerf-Pierre; Holmberg; Strömbäck & Weibull 2006: 80- 81) Strömbäck menar att när det gäller pressen så fick politikerna att orda i 12 meningar per artikel och 10 meningar per inslag inför valet 2002. (Strömbäck 2004 i Petersson, Djerf-Pierre; Holmberg; Strömbäck & Weibull 2006: 81)

Den tolkningsjournalistiken i Sveriges som handlar om tolkning av journalistisk objektivitet handlar om att så rättvist som möjligt bevaka de olika sidorna i en politisk konflikt. Svenska journalister har ett alltmer aktivistisk journalistik. Detta på grund av att för den svenska journalisten handlar objektivitet i hög grad om att gå bortom de politiska partiernas uttalanden för att hitta vad som är hårda fakta, men på samma gång handlar politiska debatter just om vilka fakta och vilka tolkningar som ska anses vara av relevans. (Strömbäck 2004 i Petersson, Djerf- Pierre; Holmberg; Strömbäck & Weibull 2006: 81)

I den klassiska journalistiska nyhetsformeln ska nyhetsjournalistiken svara på fem generella frågor, nämligen: *Vad, vem, när, hur och varför?* Fast som Djerf-Pierre menar så har det blivit alltför vanligt med olika former av tolkande journalistik. (Djerf- Pierre & Weibull 2001 i Petersson, Djerf-Pierre; Holmberg; Strömbäck & Weibull 2006: 81) Med detta kan man se att medierna vill tolka snarare än beskriva. De vill alltså vara självständiga aktörer som inte längre accepterar att enbart fungera som arenor. Den tolkande journalistiken ökar journalisternas makt genom att ge dem större kontroll över innehåll i nyheterna. (Blumler 1997; Patterson 2000 i Petersson, Djerf- Pierre; Holmberg; Strömbäck & Weibull 2006: 81) Den tolkande journalistiken handlar inte bara om makt, utan också om en ansträngning att lyfta fram frågan om *varför* och att göra verkligheten begripligt för allmänheten på ett sätt som en vanlig journalistik inte tillåter. Den tolkande stil kan därmed öka såväl informations- som engagemangsvärdet. (Petersson, Djerf- Pierre; Holmberg; Strömbäck & Weibull 2006: 81)

Tolkningsjournalistiken har som roll att analysera och ofta spekulera istället för att beskriva. Men ytterligare ett faktum gällande tolkningsjournalistiken är att den kan ta sig flera former, såsom spekulation, kritisk expertis och partiskhet. (Petersson, Djerf- Pierre; Holmberg; Strömbäck & Weibull 2006: 82) Notera att i denna undersökning är det expertis som är av relevans.

- Spekulationer handlar kortfattat om försök att intensifiera engagemanget genom att skapa dramatik där någon sådan ännu inte finns. (Strömbäck 2004 i Petersson, Djerf-Pierre; Holmberg; Strömbäck & Weibull 2006: 82)
- Expertis handlar om att journalister antar expertrollen, istället för att referera till eller intervjua externa experter. (Djerf-Pierre & Weibull 2001 i Petersson, Djerf-Pierre; Holmberg; Strömbäck & Weibull 2006: 82) Som nämnts tidigare så kallas detta för *metajournalistik* därför att expertkommentaren nästan aldrig handlar om det politiska innehållet, utan om det politiska spelet. (Neveu 2002 i Petersson, Djerf-Pierre; Holmberg; Strömbäck & Weibull 2006: 82)
- Partiskhet Handlar om att kritiskt värdera politiska aktörers agerande och personliga egenskaper såsom kompetens och moral. (Petersson, Djerf- Pierre; Holmberg; Strömbäck & Weibull 2006: 83)

Medieforskning brukar säga att mediernas makt ligger i makten över dagordningen. Forskning visar att medierna också kan påverka hur människor uppfattar det nyheterna handlar om. (McCombs 2006 i Petersson, Djerf-Pierre; Holmberg; Strömbäck & Weibull 2006: 64) Mediologiken sägs ofta har drivit fram en individualisering och intimisering av den politiska offentligheten. (Petersson, Djerf- Pierre; Holmberg; Strömbäck & Weibull 2006: 47)

4. 6. Journalistens roll

4. 6. 1 Från pedagog till tolk

1990-talets senmoderna journalistik uttryckte sig en förändring i journalistens roll. Det handlade förut om en neutral förmedlaruppgift och en speakerrolle som ingick i den klassiska journalistiken. Detta blev en annan sort av journalistiken som handlar om att journalisterna blev synliga och aktiva deltagarna i det egna journalistiska berättelsen. Djerf-Pierre och Weibull menar att journalisten uppträder ofta nu som expert i till exempel studointervjuer eller i kommentarer uttolkande verkligheten för sin publik. (Djerf-Pierre och Weibull, 2001: 348) Notera att deras undersökning handlar om TV. Även om det inte är direkt det denna uppsats är ute efter så är det ändå av stor vikt att belysa hur den politiska tolkningsjournalistiken har gått tillväga sedan 1990-talet.

Pedagogiken under 1970-talet hade en förmedling som var begränsad till etablerad expertkunskap på ett begripligt sätt. I den nya expertrollen fick journalisten ett självpåtaget tolkningsföreträdare i kraft av egen sakkunskap. De menar att journalisten fungerar som uttolkare av andra aktörers intentioner och känslor men också av händelsernas vidare mening och innebörd. (Djerf-Pierre och Weibull, 2001: 348) Den förändrade journalistrollen gav journalister en ökad beskrivningsmakt och större självständighet i förhållande till makthavarna. Den ökade självständigheten behöver dock inte nödvändigtvis vara synonym med en mer kritisk journalistik eller ens med en journalistik som tar upp alla de aktuella samhällsfrågorna. Den avspeglar istället att journalisten huvuduppgift har blivit en annan: journalistiken iscensätter journalisten som folkets advokat/ombud i förhållande till makthavarna. (Djerf-Pierre och Weibull, 2001: 348-349)

Den senmoderna samhällsjournalistiken utvecklade också en särskild retorik som grundades i ifrågasättandet av etablerade institutioner och kunskapsformer. Expertkunskapen och institutionsföreträdarnas beskrivningsföreträdare, som hade dominerat i den klassiska samhällsjournalistiken, fick delvis ge vika för erfarenhetsexpertis och folkligt vardagsförnuft. Den nya journalistiken hyser en grundläggande misstro mot de etablerade samhällsinstitutionerna och det som framför allt misstros är det politiska systemets funktionssätt och politikernas vilja och förmåga att hantera samhällsproblem. Med humor och ironi inbjuds publiken i stället att skratta åt dumma byråkrater och inkompetenta politiker. (Djerf-Pierre och Weibull, 2001: 348-349)

4. 6. 2. Journalisternas tolkningsfrihet

Bengt Johansson menar i sin avhandling *Nyheter mitt ibland oss* att innehållet kan vara i huvudsak ett sätt att analysera journalisternas inflytande. Han menar att beskrivande och tolkande journalistik kan kopplas till uppdelningen av nyhetsmaterial i referat och reportage, som till sin natur är mer beskrivande och bakgrunder, analyser och kommentarer som är mer tolkande. (Asp 1984 s. 190 i Johansson 1998: 163- 164)

Johansson menar att i en inledning av nyhetsartiklar längs tolkningsdimensionen som har gjorts i innehållsanalysen av GP att inledningen blev ganska grov, eftersom den traditionella uppdelningen av reportage, referat, bakgrund, kommentar luckrats upp i tidningarna. Han menar att i referat och reportage förekommer det mer än en gång inslag av bakgrund och analys. Med detta menar han att det var svårt att mäta graden av tolkningsfrihet för journalister. Han menar att då gjordes undersökningen bara på det material där journalisternas tolkningsfrihet är som allra störst. I artiklar som helt och hållet handlar om bakgrunder, kommentarer, analyser och krönikor. (Johansson 1998: 164) Detta tas som bakgrund till denna undersökning i vad som gäller GP, där kommentarer, bakgrunder, kommentarer, analyser och krönikor skall undersökas.

4. 6. 3. Vilka krav ställs journalisten inför i dagens demokrati?

Kent Asp menar att det är ökande kamp idag i vårt samhälle. Han säger att det är den ökande kampen om uppmärksamhet som ligger bakom mediernas starkare maktposition. Politiker och andra makthavare inom näringsliv, myndigheter och organisationer är mer beroende av publicitet idag än de var för 20 år sedan.

Han menar vidare att makthavarna använder sig av opinionsbildning och övertalning som ett effektivt styrningsredskap i samhället. (Asp, 1990: 9) Asp menar att om fri åsiktsbildning är en nödvändig förutsättning för demokratin är massmedier en nödvändig förutsättning för att en fri åsiktsbildning skall kunna äga rum. Han menar att det finns i litteraturen mycket som visar att det finns normativa utsagor om hur viktigt pressen och pressfrihet är för yttrandefriheten och den politiska demokratin. (Asp, 2006: 243)

Kravet på att medierna skall vara fria och självständiga för att granska har en starkare idéhistorisk förändring än kraven på att nyhetsmedier skall vara informativa och rättvisa. Medierna som tredje eller fjärde statsmakt är ett central inslag i den frihetligt liberala idétraditionen och i klassisk demokratidoktrin. Det är ändå inte självklart vad som inses med att medierna är tredje statsmakt och vilka krav som ställs på de att de skall kunna ses som granskare.

Grundläggande är att medierna i sin granskande uppgift skall stå fria från de styrande. Att pressen skall stå fri gentemot statsmaktens företrädare och ämbetsmän är ett centralt inslag i den klassiska liberala pressideologin. I senare normativa medieteorier är oberoendet av statsmakten också grundläggande men inte lika centralt och den krets av styrande som medierna skall stå fria gentemot är större. (Asp, 2006: 250)

Mediernas granskande uppgift avser endast den granskning som tar sikte på maktmissbruk och andra oegentligheter, antingen de styrandes handlingar kan anses som olagliga eller omoraliska. (Asp, 2006:250)

Sammanfattning av kunskapsöversikten

I detta kapitel märks att det finns olika begrepp för de som har antagit rollen som expert för att tolka det politiska skeendet. Begreppen varierar från "expertkommentator" till "tolk", "kritiker" och "journalist". Ett annat begrepp är "analytiker" så som journalisterna på respektive tidningar kallar sig själva för. Nedan kommer en redovisning av vad jag kommer att använda för begrepp när det gäller expertkommentatorer samt en sammanfattning av vad som är viktigt att ta vidare med sig.

I den nya expertrollen fick journalisten som sagt ett självpåtaget tolkningsföretråde i kraft av egen expertis. Journalisten arbetar som tolkare av politikernas intentioner och känslor men också av händelsernas vidare mening och betydelse. (Djerf-Pierre och Weibull, 2001: 348) Journalister har nu en ökad framställningsmakt och större frihet i förhållande till makthavarna. Detta behöver inte betyda att det nu handlar om en mer kritisk journalistik eller ens en journalistik som tar upp alla de aktuella samhällsfrågorna. Den avspeglar istället att journalisten huvuduppgift har blivit att han intar rollen som folkets advokat/ombud i förhållande till makthavarna. (Djerf-Pierre och Weibull, 2001: 348-349)

Den nya journalistiken hyser en grundläggande misstro mot de etablerade samhällsinstitutionerna och det som framför allt misstros är det politiska systemets funktionssätt och politikernas vilja och förmåga att hantera samhällsproblem. Med humor och ironi inbjuds publiken i stället att skratta åt dumma byråkrater och inkompetenta politiker. (Djerf-Pierre och Weibull, 2001: 348-349) Journalistiken fokuserar alltså på konkreta händelser och nutid. Detta medverkar till ett ointresse från journalistens sida av vad som redan har hänt och att journalisterna riktar sig mot det som händer nu eller det som kan hända i framtiden. (Strömbäck 2004: 224) För att stärka och aktivera misstro och cynism gentemot politiker medverkar enligt kritiker gestaltningar av politik som spel från journalistens sida. (Strömbäck 2004: 168)

Sakgestaltning och spelgestaltning är två av de fyra olika former av gestaltning som tas upp av Strömbäck. Han menar att sakgestaltning inriktar sig på vad som har hänt. Det kan exempelvis handla om vad någon politiker har föreslagit eller sagt gällande politikens sakinhåll. (Strömbäck 2004: 167) Spelgestaltning däremot riktar sig mot spel och strategi i politik, samt relationer mellan politiska aktörer och hur politik bedrivs. (Strömbäck 2004: 162) Kommentatorers arbete brukar här ses som om de vore sportkommentatorer eller som en mixning mellan summerande domare och en teaterrecension. Det som främst är indikationer på att journalistiken gestaltar politik som spel är att spel-sport och krigsmetaforer förekommer ofta. Också när journalistiken fokuserar på politiker som personer i stället som företrädare för en viss politik, räknas till spelgestaltning. (Strömbäck 2004: 171) Deras roll inte är att som förmedlare anlita journalistik och insider-källor till att samla en auktoritativ bedömning av en situation. Deras roll är alltså inte att ge sin personliga åsikt för att detta skulle inkräkta på opartiskheten. Detta krav på opartiskhet gör att kommentatorn koncentrerar sig på förloppet snarare än politiken. Fokus för tolkning av politik ligger alltså ofta på spelet på insidan. Spelet handlar om hur politiken gestaltas samt presentation och regeringens beslutande. (McNair 2000: 75)

En annan aspekt av tolkningsjournalistiken i Sverige är att det har blivit så att journalisterna har makten över hur mycket politikerna ska kunna få komma till tals med egna uttalande. Detta samtidigt som de har makten över vilket sammanhang politikernas ord skall placeras i. TV-nyheter är ett exempel där politikerna bara har ett antal sekunder (mellan 15 och 20) för att oavbrutet tala om sin sak. (Asp 1995, Jönsson och Strömbäck 2006 i Petersson, Djerf-Pierre; Holmberg; Strömbäck & Weibull 2006: 80- 81) Den tolkningsjournalistik i Sverige som handlar om tolkning av journalistisk objektivitet handlar om att så rättvist som möjligt bevaka de olika sidorna i en politisk konflikt. (Strömbäck 2004 i Petersson, Djerf-Pierre; Holmberg; Strömbäck & Weibull 2006: 81) Med detta kan man se att medierna vill tolka snarare än beskriva. De vill alltså vara självständiga aktörer som inte längre godkänner att enbart fungera som arenor. Den tolkande journalistiken ökar journalisternas makt genom att ge dem större uppsikt över innehåll i nyheterna. (Blumler 1997; Patterson 2000 i Petersson, Djerf-Pierre; Holmberg; Strömbäck & Weibull 2006: 81)

Den tolkande journalistiken handlar om en ansträngning att lyfta fram frågan om *varför* och att göra verkligheten begripligt för allmänheten på ett sätt som en vanlig journalistik inte tillåter. Det handlar alltså inte bara om makt. Denna tolkande stil kan därmed öka såväl informations- som engagemangsvärdet. (Petersson, Djerf-Pierre; Holmberg; Strömbäck & Weibull 2006: 81) Tolkningsjournalistiken har som sin roll att analysera och ofta spekulera istället för att beskriva. Ett annat faktum gällande tolkningsjournalistiken är att den kan ta sig flera former, såsom spekulation, kritisk expertis och partiskhet. (Petersson, Djerf-Pierre; Holmberg; Strömbäck & Weibull 2006: 82) Varför är då begreppen som handlar om att beskriva journalister som har intagit rollen som expert så olika varandra? Eller varför kallas dessa journalisten olika saker?

I denna undersökning används dessa begrepp (expertkommentator, tolk, journalist och kritiker) utifrån att de betyder samma sak fast de uttrycks olika. I resultat delen används framför allt begreppet ”expertkommentatorer”, på grund av att det passar bättre med teorin som menar att journalister har intagit rollen som experter för att tolka det politiska skeendet. Detta betyder inte de andra begreppen är fel, utan att allting handlar om en tolkande politisk journalist. Vikten läggs alltså inte på vilket begrepp som används utan på vad det är för en sort journalistik och vad det har för betydelse för dagens tolkande politiks journalistik.

5. Problemformulering samt syftet och frågeställningar

Som beskrivits i teoridelen har journalistiken genomgått stora förändringar. Den klassiska nyhetsjournalistiken har alltid handlat om att berätta om vad som hänt; att beskriva vad, när och hur ett skeende träffats och också att tala om vilka som har varit inblandade i händelsen. Nu har vi kommit till en tid där det är som sagt mycket förändring inom medievärlden. Journalistiken har helt enkelt gått ett steg längre där man inte bara beskriver, utan också tolka. Detta ger inget undantag för den politiska journalistiken.

Journalister i dagens samhälle tolkar politiska händelser, de analyserar alltså bakgrund och konsekvenser samtidigt som de också spekulerar runt hur politiker kommer att agera osv. Det sägs att journalisterna har blivit skickliga att kritisera politikerna. De visar idag att de inte beror direkt av politiken, utan att de är tredje makten och att de står på egna ben.

Frågan är nu hur det egentligen ser ut i dagens samhälle. I vilken mån har den politiska journalistiken förändrats? Läsarna ser detta i tidningarna, men får de hjälp av experter att förstå det politiska skeendet? Detta på grund av att det sägs att expertkommentatorers roll är att avslöja det dolda hos politiker. Varför får journalister så mycket frihet att de kan spekulera utan problem om det politiska skeendet?

5. 1. Syfte

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur den politiska tolkande journalistiken i kommentatorform ser ut i Sveriges morgonpress 2005, ett år innan senaste valet.

Detta görs för att först och främst kunna säga något om hur den politiska tolkande journalistiken ser ut idag i ett år som förbereder för valrörelse. Detta görs genom att titta i tre viktiga svenska dagstidningar, nämligen Dagens nyheter, Göteborgs-Posten och Svenska Dagbladet. Dessa tidningar undersöks i huvudsak genom att titta på dem som helhet, alltså för att kunna se hur det såg ut i dagspressen och inte i enskilda tidningar. Undersökningen går inte ut på att titta på skillnaderna mellan respektive tidningar, utan på helhet. Eftersom den politiska tolkningsjournalistiken har förändrats över tid är det också intressant att titta på hur stort utrymme denna sort journalistik får i dagspressen under ett helt år innan valet. Det är också viktigt att uppmärksamma på vilket sätt detta görs.

Detta syfte kan brytas ned i följande övergripande frågeställningar samt underfrågor:

5. 2. Frågeställningar

1) Vad handlar analyserna om? Hur stort utrymme får analyser i respektive tidningar samt vid vilken tidpunkt?

- *Vilka aspekter uppmärksammas? Handlar frågor om sakfrågor, idéfrågor eller andra typer av frågor?*

- *Förekommer dessa frågor vid en speciell tidpunkt?*

- *Placeras artiklarna på första sidan eller inte? Placeras de olika i samband med olika frågor och vid olika tidpunkter? Ser det olika ut från olika perioder i 2005? Hur stora är artiklarna?*

2) Vilka aktörer förekommer samt på vilket sätt behandlas de?

- *Är det politiska personer/politiska partirepresentanter eller andra aktörer som förekommer? I så fall från vilket parti är de?*
- *Hur bedöms politikernas/politiska deltagares uppträdande? Bedöms de i form av partiskhet?*
- *Får politiker komma till tals, eller är det bara journalister som får bedöma det som händer eller sägs?*

3) På vilket sätt utformar expertkommentatorer sin tolkning?

- *Vad använder sig experter av för att avslöja det politiska spelet? Förekommer det orsaker? Använder man sig av spelgestaltning?*
- *Förekommer det konsekvenser, i så fall i samband vid vilken tidpunkt samt vilka typer av konsekvenser?*
- *Använder man sig av opinionsmätning och framtidsprognoser för sin spekulation?*
- *Förekommer det tolkningsmarkörer i dessa analyser?*

Detta syfte är intressant framför allt på grund av ett personligt skäl. Det handlar om att den politiska världen har varit främmande och obegriplig för mig och när jag såg detta ämne i uppsatskatalogen tyckte jag att det skulle vara intressant att se hur expertkommentatorer tolkar det politiska skeendet. En annan orsak är att eftersom det har gjorts undersökningar om ämnet bara runt valperioder, tycktes det relevant att titta på en period som kommer innan valet som samtidigt är en period i vardagen.

Komponeringen av dessa frågeställningar har gjorts med utgångspunkt i teori och i syfte. Det var tre grundläggande frågor som kopplas starkt till teorin, nämligen *vad, vem och hur*. Jag har utgått från dessa frågor för att de är relevanta för att kunna få reda på vad jag vill ha fram med tanken på vad syftet handlar om. Dessa frågor är också relevanta för att kunna få en helhetsbild av vad det egentligen handlar om och hur det såg ut 2005, ett år innan valperioden. Det är alltså viktigt att belysa varje område och aspekter av den tolkande journalistiken för att sedan kunna säga något eller dra slutsatser. Jag tycker att det är viktigt och relevant att ställa dessa frågor om man vill få en bild av hur tolkningsjournalistiken ser ut idag.

6. Metod

I detta kapitel presenteras undersökningens material och metod. Kapitlet består av bland annat vilken metod som har använts, materialet och dess konsekvenser redovisas och diskuteras. Det består också av en del som handlar om uppsatsen svagheter och styrkor. Därefter presenteras undersökningens utformning med följande validitets- och reliabilitetsdiskussion.

6.1 Kvantitativa ansatser

Den tolkande politiska journalistikens innehåll i kommentatorform har studerats med hjälp av en kvantitativ metod. Denna typ av metod syftar till att bedöma hållbarheten i vissa teorier. Detta förutsätter en precis problemformulering samt att man vet vad som är meningsfullt att undersöka och inhämta information om. Man använder kvantitativa studier där man önskar göra statistisk generalisering. Från analysmaterialet hämtar man informationen, som sedan ska omvandlas till siffror och mängder. Sedan ska forskaren med utgångspunkt i dessa göra sin analys. Denna metod präglas av strukturering. Man bestämmer i förväg vilka frågor man ska ställa och svaren som kan ges. Strategin här är att jobba med många analysenheter och relativt få variabler. Kvantitativ innehållsanalys är en datainsamlingsteknik som utvecklades av samhällsvetenskapliga forskare, men som i viss mån även används av humanistiska medieforskare. (Holme och Solvang, 1991 s 76-81) (Halvorsen, 1992 s 78-80)

Kvantitativ innehållsanalys innebär här dataregistrering och analystekniker som inriktar sig på en systematisk, objektiv och kvantitativ beskrivning av innehållet i ett budskap. Systematik betyder att man formulerar generella regler för hur materialet ska behandlas. Objektiv betyder att man så länge som möjligt ska försöka minska inflytandet från den enskilde forskarens värdering. Den enskildes åsikter och egenskaper ska hållas utanför bearbetningen av materialet. Kvantitativ betyder här att man strävar efter siffermässig beskrivning av materialet.

Syftet med uppsatsen är först och främst att kunna säga något om hur den politiska tolkande journalistiken ser ut under ett år som förbereder för valrörelse. Detta görs genom att titta i tre viktiga svenska dagstidningar, nämligen Dagens nyheter, Göteborgs-Posten och Svenska Dagbladet. Dessa tidningar undersöks i huvudsak genom att titta på dem som helhet, alltså för att kunna se hur det såg ut i dagspressen och inte i enskilda tidningar. Undersökningen går inte ut på att titta på skillnaderna mellan respektive tidningar, utan på helheten. Ändå så förekommer det några dragningar av skillnaderna i tidningar på grund av svårigheten att komma ifrån. Utifrån detta syfte har kvantitativ innehållsanalys valts för att kunna säga något generellt med hjälp av statistik.

Den kvantitativa metoden tycker jag är den bästa för denna typ av undersökning som går ut på att titta på innehållet för att sedan dra generella slutsatser. Ändå måste jag erkänna att en kvalitativ innehållsanalys skulle lika väl kunna genomföras och att detta skulle kanske bättre belysa ämnet. Den kvantitativa metoden väljs på grund av viljan att som sagt kunna ge statistiska resultat som är konkreta och inte riskerar att bli otydliga.

Denna typ av analys, som inriktar sig på en systematisk, objektiv och kvantitativ beskrivning av innehållet, är i ett budskap en lämplig metod. Jag tycker däremot att det även skulle ha varit relevant att lägga till den kvantitativa ansatsen en minikvalitativ innehållsanalys på

ungefär tre specifika texter från de tre olika dagstidningarna. Men eftersom jag arbetar själv, har jag hoppat över det.

6.2 Urvalsfrågor

I denna uppsats valdes först att titta på den tolkande politiska journalistiken i kommentarform under tre år, alltså 2003, 2004 och 2005. Syftet var att titta på hur denna sort journalistik ser ut idag, eftersom man säger att den har genomgått förändringar.

När materialvalet var gjort och det var dags att börja samla det, uppstod oförutsedda svårigheter på grund av den tidsödande processen att först hämta tidningarna från arkivet på Göteborgs universitet och att sedan kunna identifiera artiklarna. Jag märkte att det inte räckte med enbart 10 veckor för att gå igenom alla dessa artiklar och sedan skriva en magisteruppsats på 60 sidor. När artiklarna från 2005 identifierats färdigt under, märktes ganska tidigt att de skulle uppgå till över 300 artiklar. På grund av tidsbrist fokuseras därför bara på 2005 för att hinna i tid med inlämningen av uppsatsen.

Fel källor: Vissa artiklar saknades i tidningarna och kan inte därför vara med i undersökningen. Jag var ganska sent ute när jag började koda, därför valde jag att inte gå till KTB och koda där. När jag hade bestämt mig för att bara titta på 2005 tänker jag då tala om hur det ser ut ett år innan valet, men ändå dra en slutsats av hur det ser ut idag under en period som inte är valperioden. Detta gjordes därför att alla andra undersökningar som har gjorts i ämnet, har gått ut på att titta enbart på politisk journalistik under valet. Det tycktes då vara av relevans att titta på politisk journalistik på en period där man inte bara fokuserar på valet även det också är ett år som förberedde för det kommande valet.

Det uppstod vidare problem när jag skulle koda. Jag upptäckte ganska snabbt att det saknades några tidningar, exempelvis för tidningen GP saknades för 2005 tre månader. Dessa månader är oktober, november och december. Jag valde då att gå tillbaka till året 2004 för att titta på ett helt år. Med detta menar jag att jag tittade på december 2004 för också att kunna fylla 450 artiklar för att styrka mina resultat.

6.3 Sammanfattande utvärdering.

När det gäller metodens brister, tycker jag att det kanske hade varit lättare att genomföra en kvantitativ analys där man inte förlora så mycket tid genom att hitta alla tidningar och lokalisera själva analyserna som ibland var svåra att hitta. Denna metod har ändå en del förtjänster. Bland annat att det var lättare att kunna dra slutsatser och säga något om hur den tolkande politiska journalistiken i kommentarform ser ut idag i ett år innan valrörelse. När det gäller materialets brister var det ibland svårt att i tidningen GP urskilja mellan det som var politisk analys och det som var ekonomisk, därför att artiklarna kunde befinna sig under rubriken: ekonomi och politik. Det var svårt att inse om det är en politisk fråga som handlar om ekonomi.

Det har också i vissa fall varit svårt att hitta analyser i Svenska dagbladet. Jag fick läsa ordenligt för att sedan kunna bedöma om det är en analys eller inte. Jag valde att ringa och få svar på vilka det är som håller på med att skriva analyser på Svenska Dagbladet. Den kvinna jag talade med visste först inte och sedan sa hon att de har haft en som har skrivit varje helg något som kallas för "lördagsanalys", men när jag tittade noggrant på det så hittade jag nästan ingen "lördagsanalys". Jag fick då bedöma själv med tips av min handledare vad jag trodde var en analys.

Det var lättare att hitta analyser när Göran Erikson som är politisk kommentatorchef på Svenska dagbladet skrev. När han skrev så står det tydligt att det var analys det handlade om.

När jag hade kodad färdigt så tyckte jag att det skulle vara svårt att uppfylla syftet och säga något på grund av att variablerna fick ganska få svar och ibland inte alls något svar. Jag märkte att jag hade fått mera svar om jag hade undersökt den tolkande politiska journalistiken under tre år. De frågorna träffade inte så mycket svar.

Förtjänster i materialet var att analyserna var korta och kunde därför läsas fort och besvara mina variabler fortare än jag trodde.

Varför just GP, DN och Svenskan i stället för andra tidningar eller andra medier?

Det finns både metodmässiga och praktiska skäl till varför denna begränsning gjorts. Dessa morgontidningar valdes på grund av att de sägs vara de mest respekterade och lästa dagstidningarna i Sverige. Det finns andra tidningar som också läses av många, såsom kvällstidningar, men som kanske inte är så respekterade. Ett exempel kan vara Aftonbladet som kunde vara intressant att undersöka, men på grund av tidsbrist valdes denna begränsning. Och eftersom huvudpoängen var att titta på hur den tolkande politiska journalistiken ser ut idag var det lättare att begränsa till morgonpress. Det skulle också kunna vara intressant att jämföra kvällspressen med dagspressen, men av praktiska skäl och på grund av hur syftet ser ut valdes att titta enbart på helheten, istället för genomföra en jämförelse. Andra medier så som TV och Radio bortvaldes på grund av att det finns så många andra undersökningar som har gjorts i samband med dessa medier och därför sågs det som ointressant och ganska tråkigt att genomföra en undersökning som har gjort ett par gånger tidigare.

Jag valde just dessa dagstidningar först och främst för att jag inte ville göra någon jämförelse. Jag ville bara titta på hur det ser ut i morgonpressen. Jag kunde ha valt bara en tidning eller andra tidningar som Metro, men jag valde just dessa för att de är rikstäckande morgontidningar. Jag är medveten om att det skulle kunna fungera också med andra dagstidningar, kanske mycket bättre, men jag tyckte att det var intressant att titta på just dessa morgontidningar.

Varför just denna tidsperiod?

Det finns olika skäl till varför enbart denna period verkade relevant. Det har gjorts liknande undersökningar exempelvis av Jesper Strömbäck som fokuserat på valperioden. Därför vore det av intresse att titta på en period när det inte är val, samtidigt som det vore intressant att titta på ett år innan det senaste valet, dvs hela år 2005. Detta för att kunna dra en generell slutsats om hur den tolkande politiska journalistiken ser ut under en period som inte hör till valrörelsen men som ändå kan kopplas till val på grund av att politiken är långsiktig i och med att man förbereder valperioden redan de år som kommer innan.

Val av innehåll

Innehållsmässigt finns det inte så mycket att säga mer än att de artiklar som hade ”analys” som rubrik valdes i första hand samtidigt som det fanns andra artiklar som hade en analyserande innehåll, men som ändå inte benämndes som analys. Man kunde ändå notera att namnet på dem som vanligtvis skrev analyserna förekom. För DN exempelvis var det oftast Enrik Brosh som genomförde analyser, utan att det förekom analys som rubrik, medan det fanns vissa artiklar som klart hade ordet analys som rubrik, men då var det någon annan som analyserade.

6.4 Bortfallsuppföljning.

Jag tycker att det kommande insamlade materialet är representativt, även om jag kan inser att det skulle vara bättre om jag hade undersökt flera artiklar, eftersom jag fick inte så mycket svar på de variabler jag hade. Jag tror ändå att jag kan generalisera utifrån materialet. Låt mig förklara:

Under urvalet av artiklar var det tänkt att undersökningen skulle täcka hela 2005, alltså från januari till december. Nu var det tyvärr så att i arkivet på JMG saknades vissa artiklar, närmare bestämt hela december, november och oktober för tidningen GP. Det saknades också vissa dagar samt att januari saknades för alla tidningar. Försöket att hitta dessa artiklar misslyckades, därför att det var svårt att hitta dem på mediearkivet, på presstext. Presstexten tog alla artiklar som hade ordet analys i och det var inte vad jag var ute efter.

Ett annat skäl till begränsningen i urvalet är tidsbristen; med ytterligare två till tre veckor kunde sökandet fortsatt. Jag är totalt medveten om att dessa artiklar finns att hämta på KTB, men jag valde att lägga dem som bortfall i och med att de i vilket fall endast skulle innehålla runt 50 analyser till. Det skulle i för sig kunna vara bra att ha med. Jag valde hur som helst bort de dagarna för att jag inte tror att dessa 50 artiklar hade gjort så mycket skillnad på resultaten. Det inkomna materialet är representativt.

6.5 Svarsfrekvens/bortfall.

Urvalet består av 348 artiklar från tidningarna tillsammans. I detta så finns det 134 artiklar för DN, 109 artiklar för GP och 105 artiklar för Svenska. Jag tittade på om artiklar kom på första sidan. Om det gjorde det så definierade jag bort dem, därför att det var så lite text och för att artikeln ändå skulle tas upp i tidningen senare. Jag tyckte inte att det var viktigt att ha med de artiklar som förekom på första sidan. Internt hamnade automatiskt vissa artiklar i missing, därför att de saknade de uppgifter som behövs eller att de hamnade på 0.

Med detta kan man se att om alla artiklar för GP hade kodats så skulle det kanske gå upp till lika många artiklar som DN eller lite mer. Jag tror ändå att jag kan generalisera utifrån materialet för att jag tror att även om jag hade kodat allting så skulle det inte se ut så annorlunda.

6.6 Undersökningsinstrumentets utformning.

Huvudfokuset med kodboken handlar om vem, vad och hur. Detta förhåller sig till frågeställningar och till syftet som också handlar i huvudsak om vad artiklar handlar om, vem talas mest om samt hur dessa artiklar ser ut.

Jag har format mitt schema för innehållsanalys på det sättet att jag har utgått från frågorna vad, vem och hur. Jag har haft variabler som handlar om vad den tolkande politiska journalistiken handlar om. Detta gjordes i form av vad som var huvudfrågor, när dessa togs upp och i samband med vilken tidpunkt. Jag ställde också frågan om var artiklarna placerats och hur stora de var.

För frågan gällande ”vem”, undrade jag vilka var de mest representerade aktörerna samt hur de värderas. Ett problem här var att aktörerna var ganska många och då var jag tvungen att begränsa mig till de aktörer som förekom mest.

För ”hur” ställde jag frågor om på vilket sätt analyserna såg ut och vad experterna använt sig av för tolka politiken. Ett problem här var att det förekom för många variabler och då var jag tvungen att utesluta vissa.

6.7 Kodboken

Det finns tidigare forskning om den tolkande politiska journalistiken i kommentarform, men det finns bara undersökningar som gjordes under valperioder. Jag därför kunde få hjälp från olika håll, till exempel från undersökningen som gjordes av Kent Asp. Min handledare Monica Nilsson hjälpte mig på vägen. Hon och jag diskuterade hur kodboken skulle se ut tillsammans och hon gav mig många tips för hur jag skulle gå tillväga. Jag komponerade 48 variabler för att göra det lättare för mig att se på hela materialet, fast ibland var jag tveksam om jag skulle behålla en del eller inte, om det var för många variabler eller inte osv. Jag märkte ganska snart att jag inte kunde använda mig av alla 48 variabler. Det var hel enkelt för många.

6.7.1 Presentation av kodschemat

Här följer en koncentrerad presentation av det kodschema som använts som mätinstrument. Eftersom 48 variabler har använts ska jag försöka att gruppera det så att de inte tar för mycket plats. Se hela kodboken som bilaga.

1. De första 6 variablerna har med grunden att göra.
 - 1) Namngivning av tidningen.
 - 2) Datum för publiceringen som jag grupperade i tre, nämligen januari, februari, mars och april i en grupp. Maj, juni, juli och augusti i en annan grupp och september, oktober, november och december i en tredje grupp. Detta för att det skulle ha varit omöjligt att koda varje dag.
2. Variabel 3 & 4 handlar om storlek på artikel och placering.
3. Variabler 4 till 8 handlar om ifall huvudaktören är en person, i så fall vilken typ av person det är, namn på personen och vilket kön personen har.
4. Variabel 9 & 10 handlar om ifall huvudaktören en organisation, i så fall vilken typ av organisation.
5. Variabel 11 & 12 handlar om ifall huvudaktören är partirepresentant eller politisk person, i så fall vilka samt om huvudaktören är ett politisk parti, i så fall vilket.
6. Variabler 13 till 15 handlar om ifall huvudaktören är massmedier eller folkslag, i så fall vilka.
7. Variabler 16 till 18 handlar om värdering på de olika aktörerna.
8. Variabel 19 handlar om ifall man använder man sig av politikerns uttalande eller om politiker får komma till tals.
9. Variabel 20 & 21 handlar om vad huvudfrågan handlar om och vilken fråga tas upp i samband med huvudfrågan.
10. Variabel 22 handlar om vid vilket tidpunkt analysen handlar om.
11. Variabel 23 & 24 handlar om konsekvenser nämns, i så fall vilka konsekvenser.
12. Variabel 25 till 27 handlar om det förekommer framtidsprognoser och orsaker, i så fall vilka orsaker?
13. 28 & 29 handlar om det förekommer dikotomin ”vi och dem” och på vilket sätt.
14. Variabel 30 & 31 handlar om det förekommer spelgestaltning, i så fall hur mycket spel.

15. Variabel 32 till 35 handlar om det förekommer opinionsmätning, stöd av opinionsmätning, om det förekommer någon form om massopinionsuttalande.
16. Variabel 32 till 35 handlar om ifall det förekommer källangivelser, i så fall från vilken källa.
17. Variabel 36 & 40 handlar om det förekommer spel/metaforer, i så fall hur mycket spel.
18. 41 & 42 handlar om ifall det framkommer tydligt att det är en analys, i så fall vad det är som kännetecknar att det är analys.
19. Variabel 43 handlar om det förekommer tolkningsmarkörer.
20. Variabel 44 till 48 handlar om det förekommer jag-form, om det finns bild på den som skriver, om det förekommer namn på skribenten samt om det finns en adress där läsarna kan nå skribenten på.
21. Variabel 48 handlar om politikernas spel jämförs med sport.

6. 8 Kodningsarbetet

Enligt definitionen på giltighet (validitet), måste man i en undersökning alltid koppla så korrekt som möjligt de två planer som ska genomföras. Den första är den teoretiska planen där man formulerar frågeställningar och problem, och den andra är den operationella planen där undersökningen genomförs. Kopplingen mellan de två planerna måste göras på så sätt att man mäter det som man avser att mäta. (Esaiasson et al, 2003 s 61 ff) Jag kan säga att min undersökning är giltig. Jag tycker att jag inte har blundat för var jag ansåg undersöka. Jag har lagt ner mycket tid på utformningen av mitt kodschema med hjälp av min handledare, och anser mig ha hittat variabler som verkligen stämmer överens med mina frågeställningar, även om de inte används allihop. Det finns, tycker jag, en koppling mellan variabler och frågeställningar.

Jag har använt mig av statistikprogrammet SPSS som jag var tvungen att åka till skolan varje dag för att ha tillgång till. Det var en begränsning eftersom många B och C-studenter hade behov av datorer och ibland gick det flera dagar för att få tag i en dator. Det var omöjligt att få licensen för SPSS hemma därför att det inte fanns någon licens kvar, de var allihop utlånade. Det tog mig minst fyra veckor att koda färdigt allt material. Detta på grund av att jag var tvungen att lokalisera artiklar först i arkivet i skolan. Jag fick alltså sätta lappar i varje tidning och när detta var färdigt kunde jag börja koda. Det besvärligaste var att jag kodade samtidigt som jag ibland ändrade på variablerna som jag tyckte kunde se annorlunda ut. När jag började genomföra statistiken fick jag gå tillbaka till materialet flera gånger för att rätta de fel som förekom.

V41 & 42 som handlar om det framkommer tydligt att det är en analys, i så fall vad det är som kännetecknas att det är analys, kunde jag inte få mycket variation på svaren så jag tyckte att de var ganska onödiga till slut.

V 44 till 48 som handlar om det förekommer jag-form, om det finns bild på den som skriver, om det förekommer namn på skribenten samt om det finns en adress där läsarna kan nå skribenten på var också onödiga för att jag fick inte så mycket svar på dem.

V48 som handlar om politikernas spel jämförs med sport, var ganska intressant fast att jag tyvärr inte kunde få så mycket information om det.

6.8.1. Omkodning

När materialet var genomarbetat och kodblanketterna ifyllda var jag tvungen att göra en omkodning av vissa variabler på grund av att det inte gav så mycket. Det förekom i artiklarna många -9 som ofta betyder att uppgiften saknas och många som betyder okodbart.

6. 9 Giltighetsanspråk

Det man först kan göra från det valda materialet är att avgränsa detta. Avgränsningen är en grundläggande process fram till urvalsdragningen. (Östbye, Knapskog, Helland, Larsen; Metodbok för medievetenskap, s 219) Jag väljer då att göra ett strategiskt urval, genom att använda min sakkunskap om ämnet för att välja ut de enheter som bäst kan belysa saken.

Jag valde från början att dela varje år i fyra block, alltså januari, februari, mars, april i ett block där jag kodade som en period och så vidare. När jag kom fram att det skulle vara för mycket att titta på tre år så kändes det att perioderna var för långa, men eftersom jag emellanåt redan hade börja koda kunde jag inte ändra på det. Anledningen till varför jag inte kunde koda in varje artikel för varje dag var att det skulle vara alldeles för många enheter för variabel "Datum" eftersom ett år innehåller 367 dagar. Jag tyckte då att det var lämpligare att indela dem så för att ha lättare att koda. Min undersökning går hur som helst inte ut på att titta på något specifikt datum, utan på att titta på hur den tolkande politiska journalistiken ser ut idag.

6. 10 Reliabilitet

Hög reliabilitet är svårt att uppnå inom forskningen. Hög reliabilitet innebär att undersökning är tillförlitlig. Reliabilitet bestäms av hur mätningarna utförs och hur noggrant forskaren är vid bearbetning av materialet. Bristande reliabilitet orsakas först och främst genom slump- och slarvfel under insamling av data samt av tolkningsfel under bearbetningen av materialet. En undersökning bevisar hög reliabilitet om den kan göras om med oberoende mätningar på exakt samma sätt och då uppvisa exakt samma resultat. (Svenning, 1999, s 59-62) (Holme och Solvang, 1991 s 165-169)

Uppsatsarbetet har varit svårt för mig av många olika skäl. Om jag hade haft längre period för att genomföra mitt arbete, skulle det ha get mig mer tid och bättre analys. Jag tror ändå att om ämnet skulle analyseras igen, så kan jag inte garantera att det blir till sist samma resultat, men jag vågar säga att resultatet inte kommer att skilja sig mycket från mitt. När det gäller språket skulle det ha varit lättare att få fram vad jag egentligen ville säga, om jag hade kunnat språket bättre. Jag tycker att det fanns slumpmässighet i kodningen. Jag lyckades, anser jag, välja ut mina variabler för att de ska kunna besvara frågeställningarna.

6.11 Uppsatsens svagheter

Det som är svagt med denna uppsats är att enligt mitt syfte skulle jag koncentrera mig bara på hur den politiska tolkande journalistiken ser ut idag, under ett år innan valrörelsen i dagspressen. Men ibland kunde jag ändå inte komma ifrån att titta på skillnaderna mellan tidningarna. Detta även om det inte var det undersökningen syftade på. Detta gjordes bara för nyfikenhetens skull. En annan brist är att de valda tidningarna var kanske inte det bästa valet,

man kunde välja olika sorts dagstidningar för att kunna säga något om hur det ser ut i dagspressen idag, eftersom det är svårt att generalisera utifrån bara tre morgontidningar.

Ytterligare en brist är att det var svårt att räkna procent ibland på grund av att vissa frågor gav så lite information, men att denna information ändå var viktig att ta med i uppsatsen. Därför kan man märka att det förekommer procent som är 50 %, när det handlar om bara 2 artiklar som svarar just på frågan som ställs.

Analys och resultat

Nedan kommer redovisning av analys och resultat med utgångspunkt i syftet, frågeställningar och den teoretiska utgångspunkten. Alla frågeställningar kommer att tas upp i samma ordning som frågeställningarna under rubriken "syfte" och sedan följs de av svaren. Tabellerna kommenteras också när det behövs.

NB: De viktigaste siffrorna i tabellerna redovisas om möjligt i fetstil. Tabellernas position varierar i relation till olika frågor på grund av platsbrist.

1. Vad handlar analyser om? Hur stort utrymme får analyser i respektive tidningar samt vid vilken tidpunkt?

- Vilka aspekter uppmärksammas? Handlar frågor om sakfrågor, idéfrågor eller andra typ av frågor?

Tabell 7.1: Frågor som uppmärksammas delat i procent delad i det totala antalet artiklar

Frågor som uppmärksammas	Tidningar tillsammans
Sakfrågor	13
Idéfrågor	11
Regerings frågor	3
Politiska skandaler	8
Valrörelse frågor	34
Politiska beslut	15
Politiska personer/partier	2
Politiska konflikter	5
Kritik mot politiken/er	1
Övriga frågor	8
Totalt procent	100
Totalt användbara artiklar	333
Totalt antal	348

Tabellen 7.1 visar att av de 333 artiklarna, är det oftast ämnet "valrörelse" som förekommer i analyser, detta med 34 %. Efter valrörelse kommer tre frågor som har ungefär samma procentandel. Frågor om "politiska beslut" följer valrörelse med 15 % och sedan kommer sakfrågor med 13 %, följt av idéfrågor med 11 %. Eftersom undersökningen går ut på att titta på 2005, alltså ett år innan valet 2006 kan det konstateras här att valfrågan var den viktigaste frågan i GP, DN och Svenska Dagbladet tillsammans under 2005. I motsats till det som förväntas här att kritik mot politiker och politiska personer skall uppmärksammas mest, blir det istället det som minst tas upp med 1 % av de 333 inträffade artiklar för kritiken mot politiker och 2 % för politiska personer. Valrörelse är alltså det mest uppmärksammade i dagspressen det året som föregår en valperiod, i det här fallet 2005.

Kommentar: Här tas upp GP, DN och Svenska tillsammans, eftersom syftet inte är att skilja dessa tidningar, utan att titta på hur den politiska journalistiken ser ut i kommentator form.

Tabell 7.2: Frågor som uppmärksammas, delat i tidningar och i procent

Frågor som uppmärksammas	Politiska									Totalt		
	Sakfrågor	Idéfrågor	Regeringsfrågor	Politiska skandaler	Valrörelsefrågor	Politiska beslut	Politiska personer/partier	Politiska konflikter	Kritik mot politiken/er	Övriga frågor	användbara artiklar	Totalt antal
GP	55	49	18	8	21	30	17	39	100	38	105	109
DN	30	27	36	54	56	28	0	22	0	31	130	134
Svenskan	16	24	45	38	23	42	83	39	0	31	98	105
Totalt procent	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Antal artiklar	44	37	11	26	113	50	6	18	2	26	333	348
procent	13	11	3	8	34	15	2	5	1	8	100	

Kommentar: Här delas de huvudfrågorna i sina respektive tidning, för att se hur det ser ut i olika tidningar. Detta görs för att se vad det förekommer mest av även om *skillnaden* inte är det som undersökningen syftar på.

Tabell 7.2 visar att av de 113 använda artiklar som handlar om valrörelser, eftersom det var den viktigaste fråga under 2005, var det DN som mest talade om ämnet med 56 % och sedan kommer Svenskan med 23 % och 21 % för GP. Detta betyder att GP och Svenskan talar ungefär lika mycket om valrörelsen. När det gäller andra frågor såsom politiska beslut, talade Svenskan mest om det med 42 % av de 50 träffade artiklarna och att sedan delar GP och DN resten med 28 % för DN och 30 % för GP. En konstaterande är också att för de 2 artiklar som talar om kritik mot politiker är det bara i GP som detta tas upp med 100 % som det visas i tabellen. Och att politiska personer tas upp mest i Svenskan med 83 % av de 6 inträffade artiklar som talar om detta. Inget tas upp i DN och 17 % i tas upp i GP.

Tabell 7.3: Ämnen som uppmärksammas under de huvudfrågorna, delat i tidning, i procent.

<i>Frågor som uppmärksammas i samband med huvudfrågor</i>	<i>DN</i>	<i>GP</i>	<i>Svenskan artiklar</i>	<i>Antal artiklar</i>	<i>Total procent</i>	<i>Procent</i>
Parti pol. Frågor	44	21	35	52	100	15
Sysselsättn. & näringsliv	34	51	14	35	100	10
Kommunala fråg.	25	75	0	4	100	1
Nationella fråg.	0	0	100	4	100	1
Skattefrågor	35	18	47	17	100	5
Familjepol. Frågor	11	22	67	9	100	3
Vårds frågor	31	31	38	13	100	4
Social polit. Frågor	33	50	17	12	100	4
Bostads frågor	100	0	0	2	100	1
Miljö frågor	0	13	88	8	100	2
Massmediers frågor	75	8	17	12	100	4
Flyktnings frågor	31	50	19	26	100	8
Juridiska frågor	0	100	0	1	100	0
Globala/EU frågor	18	18	64	11	100	3
Jämställdhets frågor	100	0	0	3	100	1
Ekonomiska frågor	50	50	0	6	100	2
Kvinn./ diskriminering fråg.	0	100	0	1	100	0
Skol-och utb.:s frågor	25	13	63	8	100	2
Transports frågor	0	50	50	4	100	1
Sexuellt tillhörighets fråg.	50	25	25	4	100	1
Säkerhets frågor	73	13	13	15	100	5
Regerings frågor	8	0	92	13	100	4
Övriga frågor	46	40	14	78	100	23
Totalt inträffade artiklar	130	106	102	338	100	100
Total antal	134	109	105	348		

Kommentar: Här räknas tidningarna ihop i antalet för att sedan kunna säga något om frågorna som delats i procent kontra den totala procenten.

Tabell 7.3 visar att på de 338 träffade artiklarna tas det upp mest övriga frågor med 23 %. Det vill säga olika frågor som inte riktigt går att koda in. Sedan kommer frågor gällande partipolitiska frågor med 15 %. Det kan sägas att partipolitiska frågor uppmärksammas ganska mycket här ändå även om det inte blir det mest uppmärksammade. Den tolkande politiska journalistiken i kommentatorform lägger i så fall ganska mycket vikt på partipolitiska frågor. Sedan följer sysselsättning- och näringslivsfrågor med 10 %. Kommunala frågor, nationella frågor, bostadsfrågor, jämställdhetsfrågor, transportfrågor och sexuell tillhörighetsfrågor är det som tas minst med 1 % för varje.

Resultaten visar att ett år innan valet handlar den fråga som mest tas med om politiska partier. Detta betyder att man lägger stor vikt på frågor som har med politiska partier att göra.

– *Förekommer dessa frågor upp vid en speciell tidpunkt?*

Tabell 7.4: Ämnen som uppmärksammas under de huvudfrågor, delat i sambandet med olika tidpunkter, delat i den totala andelen, delat i procent.

<i>Frågor som förekommer i samband med vissa tidpunkter</i>	<i>I samb. med skandalösa händ.</i>	<i>I samb. Med nya händ.</i>	<i>I samb. Med gamla händ.</i>	<i>i samb. Med de kommande händelse</i>	<i>I samband med övriga händ.</i>	<i>Total antal</i>	<i>Total procent</i>	<i>Procent</i>
Parti pol. Frågor	2	13	2	28	1	46	100	13
Sysselsättn. & näringsliv	2	15	1	9	5	32	100	9
Kommunala fråg.	0	2	0	0	2	4	100	1
Nationella fråg.	2	0	0	1	1	4	100	1
Skattefrågor	0	3	1	11	2	17	100	5
Familjepol. Frågor	0	5	0	2	0	7	100	2
Vårds frågor	0	8	0	4	1	13	100	4
Social polit. Frågor	1	4	1	5	1	12	100	3
Bostads frågor	2	0	0	0	0	2	100	1
Miljö frågor	0	2	0	4	1	7	100	2
Massmediers frågor	0	6	1	2	2	11	100	3
Flyktnings frågor	0	11	2	7	6	26	100	8
Globala/EU frågor	0	2	1	5	1	9	100	3
Jämstämighets frågor	0	3	0	0	0	3	100	1
Ekonomiska frågor	0	1	1	4	0	6	100	2
Skol-och utb.:s frågor	0	4	1	3	0	8	100	2
Transports frågor	0	2	0	0	2	4	100	1
Sexuellt tillhörighets fråg.	0	2	0	1	1	4	100	1
Säkerhets frågor	0	6	17	0	12	35	100	10
Regerings frågor	2	6	0	4	1	13	100	4
Övriga frågor	3	22	6	42	9	82	100	24
Totalt inträffade artiklar	14	117	34	132	48	345	100	100
Total procent	100	100	100	100	100			

Tabell 7. 4 visar att det som Strömbäck menar med att journalistiken fixerar på konkreta händelser och nutid och att detta medverkar till ett ointresse från journalistens sida av vad som redan har hänt och att journalisterna riktar sig mot det som händer nu eller det som kan hända i framtiden (Strömbäck 2004: 224) stämmer. Detta på grund av att gällande partipolitiska frågor som förekommer mest efter övriga frågor, kan det konstateras att på de 46 träffade artiklar som tar upp ämnet partipolitiska frågor kommer detta ämne först i samband med kommande händelser med 28 %. Det stämmer också överens med det Strömbäck menar. Denna fråga kommer faktiskt upp också i samband med nya händelser, alltså de händelser som händer nu, detta med 13 %. Sedan kommer sambandet med skandalösa händelser och gamla händelser på samma nivå och delar 2 %. Sysselsättning- och näringsfrågor tas upp mest i samband med nya händelser med 13 % på de 32 artiklar inträffade i ämnet.

Detta betyder att det föregående året innan val 2006, talar man mest om partipolitiska frågor och detta i samband med kommande händelser. Detta även om övriga frågor tas upp mest. Övriga frågor tas upp mest också i samband med kommande händelser. När det gäller

sysselsättning och näringsliv, tas det upp mest i samband med nya händelser. Detta stämmer ju överens med Strömbäcks teori.

– Placeras artiklarna på första sidan eller inte? Placeras de olika i samband med olika frågor och vid olika tidpunkter? Ser det olika ut från olika perioder i 2005? Hur stora är artiklarna?

Tabell 7.5 Placering av artiklar fördelat per tidning och i procent totalt

<i>Placering av artiklar</i>	<i>Första sida</i>	<i>Insidan</i>	<i>Antal artiklar</i>
DN	32	39	134
Svenskan	65	27	105
GP	3	34	109
Totalt procent	100	100	
Totalt antal	31	317	348

Tabell 7.5 visar att av de 348 kodade artiklarna kom det in 31 artiklar på första sidan och 317 på insidan. Av de 31 artiklar som förekom på första sidan var det mest Svenskan med 65 %. Svenskan följs av DN med 32 % och medan GP inte hade så många artiklar. De uppfyllde bara med 3 % av de 31 inträffade artiklar. Resten av artiklarna förekom på andra sida. Detta fördelas ganska jämt i mellan tidningarna med 39 % för DN, 27 % för Svenskan och 34 % för GP.

Kommentar: Här visas enbart det som förekommer i de olika tidningarna för att tydligt visa på hur det ser ut egentligen i dagspressen. Tidningar jämförs för tydlighetens skull, även om det inte är vad syftet i huvudsak handlar om.

Tabell 7.6 Placering av artiklar fördelat per tidning och i procent totalt

<i>Placering av artiklar</i>	<i>DN</i>	<i>Svenskan</i>	<i>GP</i>	<i>Antal artiklar</i>	<i>Totalt procent</i>	<i>procent</i>
Första sida	7	19	1	31	100	9
Insidan	93	81	99	317	100	91
Totalt procent	100	100	100	100	100	100
Totalt antal	134	105	109	348		

Kommentar: Här visas procent fördelningen mellan de artiklar som kommer på första sida och de som inte gör det.

Tabell 7. 6 visar hur många procent kom in i samband med det som har sagt ovan. Alltså att på de 348 kodade artiklarna går 9 % åt de artiklar som förekommer på första sidan i den tolkande journalistiken med kommentatorsform och 91 % procent går åt artiklar som förekommer på insidan. Detta betyder att i den tolkande politiska journalistiken är det sällan att analyser i kommentatorform förekommer på förstasidan. Det betyder att analyser inte får så mycket uppmärksamhet i dagspressen.

Det kan noteras att analyser i kommentarform inte är en såpass viktig del av dagspressens innehåll. Nästa fråga är: beror placeringen på de huvudsakliga frågor som tas upp?

Tabell 7.7: Huvudsakliga frågor delad per placering delat i procent

<i>Frågor i samb. Med placering</i>	<i>Första sida</i>	<i>Insidan</i>	<i>Antal artiklar</i>
Sakfrågor	6	14	46
Idéfrågor	13	12	40
Regerings frågor	6	3	11
Politiska skandaler	4	8	26
Valrörelse	35	33	112
Pol. Personer	4	2	7
Politisk beslut	19	14	50
Politiska konflikter	6	5	18
Kritik mot politiker	0	1	2
Övrigt	6	8	26
Totalt antal	31	307	338
Totalt procent	100	100	100

Tabell 7. 7 visar att av de 31 artiklar som förekommer på förstasidan, är det återigen mest valrörelsen som får största utrymmet med 35 %. Sedan kommer politiska beslut med 19 % som följs av idéfrågor med 13 %. Kritik mot politiker tas inte upp på första sidan i dagspressen.

Man kan konstatera här att när det handlar om valrörelser i analyser är det oftast då det tas upp på förstasidan. Valrörelser återigen spelar en stor roll i analyser i både DN, GP och Svenskan och detta betyder att det tar en stor plats i dagspressen idag.

Kommentar: här fokuseras enbart på de huvudfrågorna som förekommer olika i samband med olika placering. Detta för att visa vilka är frågorna som tas upp på första sida och vilka inte.

För att säga ändå något om insidan, visar resultaten att det är självklart också mest valrörelser som dominerar med 33 % av de 307 användbara artiklar. Detta betyder att valrörelser fördelas ganska jämt i de olika delarna i tidningarna, alltså på första sida och på insidan så varierar detta mellan 35 % för första sidan och 33 % på insidan.

Hur ser placeringen ut när man fördelar den i olika perioder eller datum under 2005?

Tabell 7.8 Placering av artiklar fördelat i perioder och i procent i tidningen DN året 2005

<i>Placering av artiklar</i>	<i>Jan/ febr./ mars/april</i>	<i>Maj/jun/jul/aug.</i>	<i>Sept/ okt/nov/dec.</i>	<i>Antal artiklar</i>	<i>Total procent</i>	<i>Procent</i>
Första sidan	0	50	50	10	100	7
Insidan	29	42	26	124	100	93
Totalt antal	36	57	37	134	100	

Kommentar: Här tittas på med tanken att kunna se en tydlighet i tidningarna genom att titta på enskilda tidningar. Syftet är alltså inte att skilja tidningarna åt och att jämföra de, utan att bara får en tydlighet på hur det ser ut i de.

Denna tabell visar att på 10 artiklar som kom in i DN på första sida under hela 2005, finns det ingenting mellan januari och april. Det kom sedan i de andra två perioderna, alltså mellan maj till augusti och mellan september och december. Dessa två perioder fördelas jämt med 50 % var. När det gäller insidan tas analyser upp i DN mest under perioden från maj till augusti med 42 % och sedan delar det sig ganska jämt med 29 % i första perioden och 26% i sista perioden.

Man kan här se att det är mest under den andra perioden som analyser förekommer på första sida. Insidan är inte så relevant att redovisa. Resultaten visar att 7 % kommer på första sidan i DN och 93 % på andra sidan.

Tabell 7.9 Placering av artiklar fördelat i perioder och i procent i tidningen Svenskan året 2005

<i>Placering av artiklar</i>	<i>Jan/ febr./ mars/april</i>	<i>Maj/jun/jul/aug.</i>	<i>Sept/ okt/nov/dec.</i>	<i>Antal artiklar</i>	<i>Total procent</i>	<i>Procent</i>
Första sidan	25	65	10	20	100	19
Insidan	21	27	52	85	100	81
Totalt antal	23	36	46	105	100	100

Kommentar: Här tittas på med tanken att kunna se en tydlighet i tidningarna genom att titta på enskilda tidningar. Syftet är alltså inte att skilja tidningarna åt och att jämföra de, utan att bara får en tydlighet på hur det ser ut i de.

Tabell 7. 9 visar att det förekom 20 artiklar på första sidan i Svenskan och 85 artiklar på insidan. De 20 artiklarna fördelas så att analyser förekommer mest under den andra perioden, alltså mellan maj och augusti med 65 %. Sedan kommer första perioden med 25 % och sista perioden med 10 %. Man kan se här att det är mest under den andra perioden som analyser förekommer på första sidan här också. Insidan är inte så relevant att redovisa. Resultaten visar att 19 % kommer på första sidan i DN och 81 % på andra sidan.

Tabell 7.10 Placering av artiklar fördelat i perioder och i procent i tidningen GP året 2005

<i>Placering av artiklar</i>	<i>Jan/ febr./ mars/april</i>	<i>Maj/jun/jul/aug.</i>	<i>Sept/ okt/nov/dec.</i>	<i>Antal artiklar</i>	<i>Total procent</i>	<i>Procent</i>
Första sidan	0	0	100	1	100	1
Insidan	41	48	11	108	100	99
Totalt antal	44	52	13	109	100	100

Kommentar: Här tittas på med tanken att kunna se en tydlighet i tidningarna genom att titta på enskilda tidningar. Syftet är alltså inte att skilja tidningarna åt och att jämföra de, utan att bara får en tydlighet på hur det ser ut i de.

I tabell 7.10 i GP förekommer den andra artikeln under den tredje perioden med 100 %. I insidan är det så i de andra tidningarna också under den andra period som det mest talas om analys med 48 %. Här är det svårt att säga så mycket om första sidan eftersom det förekom bara en gång. Vad händer när man tittar på placeringen i samband med olika händelser? Resultaten visar här att 1 % kommer på första sidan i GP och 99 % på andra sidan.

Tabell 7.11 Placering av artiklar fördelat i perioder och i procent.

<i>Placering i samband med vilket tidpunkt</i>	<i>I samb. Med skandalösa händelser</i>	<i>I samb. Med nya händelser</i>	<i>I samband med gamla händelser</i>	<i>I samband med de kommande händ.</i>	<i>I samband med övriga händelser</i>	<i>Totalt antal</i>	<i>Total procent</i>
Första sida	3	30	20	40	7	30	100
Insidan	5	37	5	41	13	306	100
Antal artiklar	15	121	20	138	42	336	100

Kommentar: Här fokuseras på placeringens skillnaden i samband med olika händelser. Detta görs genom att titta på alla tre tidningar tillsammans. Det tittas mest på hur det fördelas sig på första sidan, även om insidan uppmärksammas också.

I tabell 7.11 kan det konstateras att det är 336 artiklar som kunde användas, och här delas placeringen mellan 30 artiklar för första sidan och 306 artiklar för andra sidan. För insidan kommer 41 % av det totala i samband med kommande händelser. Tidningarna når alltså upp till 41 % på första sidan när det gäller frågor om kommande händelser. Detta följs sedan av frågor som har med nya politiska händelser att göra. Detta uppgår till 37 %. Förvånande nog tas frågor som har att göra med skandalösa händelser upp bara med 3 % av det totala. På första sidan så är det också frågor som har med kommande händelser att göra som kommer till spetsen. Nya händelser kommer sen med 30 %, följt av frågor i samband med nästa val med 30 %. Detta betyder återigen att när placeringen på första sidan görs, görs det i samband med det som kommer att komma i framtiden.

Tabell 7.12 Storlek av artiklar fördelat i tidning fördelat i procent

<i>Storlek på artiklar</i>	<i>DN</i>	<i>GP</i>	<i>Svenskan</i>	<i>Totalt antal</i>	<i>Total procent</i>	<i>Procent</i>
Mer än halv sida	30	27	43	100	100	29
Mindre än halv sida	58	29	13	120	100	34
Kvart sida eller mindre	27	36	38	128	100	37
Totalt antal	134	109	105	348		
Total procent	100	100	100	100		100

Kommentar: Här fokuseras på hur många procent som förekommer när man tar upp olika storlekar på artiklar i DN, GP och Svenskan tillsammans.

I tabell 7.12 kan det konstateras att av de 348 artiklarna är 29 % mer än halv sida stora. Detta följs av 34 % som är mindre än en halv sida stora och 37% som är en kvarts sidiga stora eller mindre. Detta betyder att det är ungefär jämt fördelat mellan de artiklar som är en kvarts sida stora och de som är mindre än halv sida stora. Men ändå så ser man att analyser är väldigt korta i dagspressen eller att analyser var ganska korta i dagspressen under året 2005. Detta betyder att analyser i kommentatorform inte fick så stort utrymme år 2005.

Kort Sammanfattning

När det gäller denna frågeställning dominerar huvudfrågorna av valrörelsen i alla tre dagstidningar under 2005. Detta följs av frågor gällande politiska beslut och idéfrågor. Frågor gällande kritik mot politiker förekommer minst under 2005, i GP, DN och Svenskan tillsammans.

Under huvudfrågorna uppmärksammas mest politiska frågor, även om övriga frågor har större andel. Andra frågor såsom jämställdhet och kommunala frågor uppmärksammades minst. Att journalister fokuserar på nutid och det som kommer att hända i framtiden stämmer delvis. Detta beror på att partipolitiska frågor kommer mest i samband med kommande händelser. Den partipolitiska fråga som var dominerande kom upp också i samband med nya händelser. Detta stämmer överens det som har sagt av Strömbäck att journalister fokuserar på nutid och det som kommer att hända i framtiden.

Resultaten visar att i den tolkande politiska journalistiken är det sällan analyser i kommentatorform förekommer på första sidan. Resultatet visar också att analyser i kommentarform inte är en så viktig del av innehållet i dagspressen eller inte ingår i dagspressens prioriteringar.

Analyserna visar sig vara ganska korta i dagspressen under året 2005. Detta betyder att analyser i kommentatorform inte fick så stort utrymme år 2005.

2. Vilka aktörer förekommer samt på vilket sätt behandlas de?

- *Är det politiska personer/politiska partirepresentanter, är det politiska partier eller andra aktörer som förekommer? I så fall vilket parti tillhör de?*

Tabell 7.13 Personer som förekommer, delat i tidning delat i procent.

<i>Vilka aktörer förekommer</i>	<i>DN</i>	<i>GP</i>	<i>Svenskan</i>	<i>Totalt antal</i>	<i>Total procent</i>	<i>Procent</i>
Vanlig person	10	90	0	10	100	1
Parti ledare/medlem	48	27	25	44	100	31
Statsråd	0	50	50	2	100	1
Minister	19	43	38	21	100	15
Företags representant	25	25	50	4	100	3
Forskare/ expert	0	100	0	1	100	1
Kommunalråd	0	100	0	1	100	1
Statsminister/n	52	11	37	54	100	38
EU kommissionär	50	50	0	2	100	1
Övrigt	0	100	0	2	100	1
Totalt	56	41	42	141	100	100

Kommentar: Här presenteras olika typer av personer som förkommer i artiklarna i tidningarna tillsammans

Tabell 7. 13 visar att av alla personer som förekommer och utav de 141 artiklar som var användbara är det mest statsministern som uppmärksammas med 38 %, sedan kommer partiledarna med 31 %; detta följs av ministrar med 15 %. Detta betyder att man inte fokuserar på exempelvis vanliga människor, utan att man fokusera på det heta politiken, alltså på statsministern och på partipolitiska ledare. Det som fokuseras minst på är exempelvis forskarna, kommunalråd och statsråd som kommer med enbart 1 %. Hur värderas dessa personer då?

Tabell 7.14 Personer som förekommer, delat i olika värderingar, delat i procent

<i>Hur värderas personer</i>	<i>Positivt</i>	<i>Negativt</i>	<i>Neutralt</i>	<i>Kritiskt</i>	<i>Övrigt</i>	<i>Totalt antal</i>	<i>Total procent</i>
Vanlig person	0	10	90	0	0	10	100
Parti ledare/ medlem	21	12	36	29	2	42	100
Statsråd	50	0	50	0	0	2	100
Minister	9	18	36	18	18	21	100
Företags representant	0	25	25	50	0	4	100
Forskare/ expert	100	0	0	0	0	1	100
Kommunalråd	0	0	0	100	0	1	100
Statsminister/n	6	11	43	41	0	54	100
EU kommissionär	0	0	50	50	0	2	100
Övrigt	100	0	0	0	0	4	100
Totalt antal	17	15	64	42	3	141	100
Total procent	100	100	100	100	100	100	
Procent	12	11	45	30	2	100	

Kommentar: Här redovisas hur dessa personer värderas. Detta görs i fokus på det man kom fram till i den ovanstående tabellen. Det tas också upp i generellt hur dessa personer värderas, alltså hur de värderas oberoende av vilka de är. Denna tabell skulle egentligen var vänd mot andra hållet, men det gick inte på grund av platsbrist.

Det är som sagt statsministern som uppmärksammas mest i artiklar, följd av partirepresentanter eller partimedlemmar och till sist av ministrar. I tabell 7.13 visas att statsministern värderas mest kritiskt med 41 % som följs att han värderas också neutralt med 43 %. Det som är intressant här är att statsministern nästan aldrig värderas positivt. När han värderas positivt, är det bara med 6 % av det totala antalet.

Generellt sett värderas personer mest neutralt i analyserna med 45 %. De värderas sedan kritiskt med 30 %. Detta kan betyda att expertkommentatorer använder sig av partiskhet som handlar om att kritiskt värderade politiska aktörernas agerande och även om personliga egenskaper såsom kompetens och moral. (Petersson, Djerf- Pierre; Holmberg; Strömbäck & Weibull 2006: 83), detta även om resultaten visar att den värderingen som används mest i analyser är neutralt. Eftersom partiledare eller partimedlemmar finns bland de huvudpersoner som talas om, är det intressant att ställa sig frågan om vilket parti dessa partiledare eller medlemmar kommer ifrån och hur de värderas.

Tabell 7.15 Politiska partier som personer representerar delat i tidning, delat i procent

<i>Parti politisk representant som förekommer</i>	<i>S</i>	<i>M</i>	<i>Fp</i>	<i>C</i>	<i>Kd</i>	<i>Mp</i>	<i>V</i>	<i>Fi</i>	<i>Alliansen</i>	<i>Totalt antal</i>
DN	44	27	67	100	100	0	13	60	100	23
GP	11	45	33	0	0	50	63	0	0	13
Svenskan	44	27	0	0	0	50	25	40	0	14
Antal artiklar	9	11	3	5	1	2	8	10	1	50
Total procent	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Procent	19	22	6	10	2	4	16	20	2	100

Kommentar: Här tas det upp de olika politiska parti representant, alltså vilka partier dessa politisk person representerar i GP, DN och Svenskan tillsammans.

Tabell 7. 15 visar att de politiska personer som förekommer i föregående tabell oftast kommer från Moderaterna med 22 % av de 50 användbara artiklarna. Detta följs av representanter från Fi med 20 % och att sedan Socialdemokraterna med 19 %. De partierna vars representanter förekommer minst är Kristdemokraterna och Alliansen med 2 % var.

Tabell 7.16 parti politiska representanter delat i värdering, delat i procent

<i>Parti politiska representanters värdering</i>	<i>Positivt</i>	<i>Negativt</i>	<i>Neutralt</i>	<i>Kritiskt</i>	<i>Övrigt</i>	<i>Antal artiklar</i>
S	0	17	24	25	0	9
M	30	50	19	17	0	12
Fp	0	0	10	8	0	3
C	0	0	19	8	0	5
Kd	0	17	0	0	0	1
Mp	0	0	10	0	0	2
V	20	0	5	33	50	8
Fi	50	17	10	8	50	10
Alliansen	0	0	5	0	0	1
Totalt antal	10	6	21	12	2	51
Total procent	100	100	100	100	100	100
Procent	20	12	41	24	4	100

Kommentar: Här tas det upp hur de olika politiska partirepresentanter värderas i tidningarna.

Tabell 7. 16 visar att först värderas neutralt dessa partiernas politiska representanter med 41 %, sedan följer den kritiska värderingen med 24 % och till sist värderas de som positivt med 20 %. Faktumet att den positiva värderingen förekommer här visar att det inte helt sant att partipolitiska representanter bara kritiserar i analysen. Det händer att de värderas positivt i motsats till det som teorin säger att expertkommentatorer använder sig av partiskhet. När man tittar på moderater som uppmärksammades mest i föregående tabell, kan man säga att de värderas mest negativt med 50 % av 6 användbara artiklar. Detta följs av S, Kd och Fi som

också värderas mest positivt med 17 % var. I neutraltdelen är det faktiska Socialdemokraterna som värderas mest neutralt med 24 %. När det gäller att värderas kritiskt är det först V som värderas kritiskt med 33 %, följs av S med 25 % och Moderaterna med 17 %. Fi värderas mest positivt med 50 %.

Tabell 7.17 parti politiska representanter delat i värdering, delat i procent

<i>politiska aktörers värdering</i>	<i>Trovärdigt</i>	<i>Ifrågasättande</i>	<i>Övrigt</i>	<i>Antal artiklar</i>
S	0	14	22	9
M	43	29	16	11
Fp	0	14	5	3
C	0	14	11	5
Kd	0	0	3	1
Mp	0	0	5	2
V	29	14	14	8
Fi	29	14	19	10
Alliansen	0	0	0	0
Övrigt	0	0	5	2
Totalt antal	7	7	37	51
Total procent	100	100	100	100
Procent	14	14	73	100

Denna tabell visar att de flesta representanter hamnade i övrigt med 73 %. Politiska representanter värderades sedan delvis och trovärdiga med 50 % var. När det gäller trovärdighet så värderas Moderaterna som trovärdiga med 43 % av 7 användbara artiklar. Men det är också Moderaterna som mest värderas som ifrågasättande med 29 % av de 7 användbara artiklar. V och Fi får var för sig 29 % som trovärdiga. S, Fp, C, V och Fi får sedan var för sig 14 % som ifrågasättande. Detta betyder att Moderaterna värderas mest som trovärdigt i dagspressen.

Tabell 7.18 parti politiska representanter delat i värdering, delat i procent

<i>politiska representanters värdering</i>	<i>Kompetent</i>	<i>inkompetent</i>	<i>Övrigt</i>	<i>Totalt</i>
S	0	14	21	9
M	43	0	21	11
Fp	0	14	5	3
C	0	14	11	5
Kd	0	0	3	1
Mp	14	0	3	2
V	29	29	11	8
Fi	14	29	18	10
Alliansen	0	0	3	1
Övrigt	0	0	5	2
Totalt antal	7	7	38	52
Total procent	100	100	100	100
Procent	13	13	73	100

Denna tabell visar att 73 % av de 52 användbara artiklarna hamnar i övrigt. Detta betyder att de politiska representanterna ofta inte kan värderas på det här sättet. Av de andra artiklar som kunde användas blir det 7 % procent av politiska representanter generellt som värderas som kompetenta med 7 % och som inkompetenta med 7 %. Detta betyder att aktörerna fördelas jämt i värderingen. Resultaten visar att politiska representanter värderas som kompetenta och inkompetenta när de inte värderas på ett annat sätt.

Tabell 7.19 politiska partier delat i värdering, delat i procent

<i>Politiskt parti som förekommer</i>	<i>S</i>	<i>M</i>	<i>Fp</i>	<i>C</i>	<i>Kd</i>	<i>Mp</i>	<i>V</i>	<i>Fi</i>	<i>Alliansen</i>	<i>Övrigt</i>	<i>Totalt antal</i>
DN	46	40	38	100	17	67	44	24	48	67	56
GP	4	20	50	0	17	33	33	65	10	33	29
Svenskan	50	40	13	0	67	0	22	12	43	0	44
Totalt antal	28	10	8	2	6	3	9	17	40	6	129
Totalt procent	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Totalt procent	22	8	6	2	5	2	7	13	31	5	

Kommentar: Här tas det upp de olika politiska partierna som förekommer i GP, DN och Svenskan tillsammans.

Tabell 7. 19 visar att alliansen talas mest om i analyser med 31 %. Detta följs av Socialdemokraterna med 22 procent. Fi är också ett parti som förekommer med 13 %. Mp och C talas minst om med 2 % var. Man kan också konstatera att DN är den som mest talar om alliansen med 48 % av 40 användbara artiklar. Resultaten visar att alliansen var det mest omskrivna partiet i dagspressen året 2005.

- Hur bedöms politiker/ politiska deltagarnas uppträdande? Bedöms i form av partiskhet?

Tabell 7.20 parti politiska representanter delat i värdering, delat i procent

<i>politiska partiers värdering</i>	<i>Positivt</i>	<i>Negativt</i>	<i>Neutralt</i>	<i>Kritiskt</i>	<i>Övrigt</i>	<i>Totalt</i>
S	0	27	26	13	0	28
M	0	9	11	0	0	10
Fp	33	9	5	4	0	8
C	0	0	2	0	0	2
Kd	0	0	1	21	0	6
Mp	17	0	1	4	0	3
V	0	18	8	0	0	9
Fi	33	18	11	17	0	17
Alliansen	17	9	31	33	100	37
Övrigt	0	9	4	8	0	6
Totalt antal	6	11	84	24	1	126
Totalt procent	100	100	100		100	100
Totalt procent	5	9	67	19	1	100

Kommentar: Här tas det upp de olika politiska partierna som förekommer samt hur de värderas.

Generellt kan man säga i tabellen 7.20 att politiska partier värderas neutralt för det mesta med 67 %. De värderas sedan kritiskt med 19 %. Av allt detta kan man se att alliansen är det parti som mest värderas neutralt med 31 %. Det är också alliansen som mest värderas kritiskt av det 24 användbara artiklar. Resultaten visar här att alliansen värderas mest som neutralt, men om det inte görs så värderas alliansen som kritiskt.

Tabell 7.21 politiska partier delat i värdering, delat i procent

<i>politiska partiers värdering</i>	<i>Trovärdigt</i>	<i>Ifrågasättande</i>	<i>Övrigt</i>	<i>Totalt antal</i>
S	0	35	20	28
M	40	0	8	10
Fp	0	10	6	8
C	0	0	2	2
Kd	0	0	6	6
Mp	0	0	3	3
V	0	0	9	9
Fi	20	20	11	17
Alliansen	40	20	32	40
Övrigt	0	15	3	6
Totalt antal	5	20	105	126
Totalt procent	100	100	100	100
Totalt procent	4	16	83	100

När det gäller detta om politiska partier värderas trovärdigt eller ej, kan det konstateras att de inte värderas på det här sättet i första hand med 83 % övrigt. Sedan se man att de värderas mer ifrågasättande än trovärdiga. De värderas ifrågasättande med 16 % och trovärdiga med 4 %.

Kommentar: Här tas det upp de olika politiska partierna som förekommer samt hur de värderas.

Detta innebär att politiska partier oftast värderas som ifrågasättande. Detta betyder att den tolkande journalistiken i kommentarform använder sig mycket av ett ifrågasättande sätt att se på politiska partier.

Tabell 7.22 politiska partier delat i värdering, delat i procent

<i>politiska partiers värdering</i>	<i>Kompetent</i>	<i>Inkompetent</i>	<i>Övrigt</i>	<i>Totalt</i>
S	0	31	22	28
M	33	0	74	10
Fp	0	8	6	8
C	0	0	2	2
Kd	0	15	4	6
Mp	0	0	3	3
V	0	0	9	9
Fi	33	23	11	17
Alliansen	33	8	34	40
Övrigt	0	15	4	6
Totalt antal	6	13	110	119
Totalt procent	100	100	100	100
Totalt procent	5	11	92	100

Tabell 7. 22 visar att när det gäller frågan om dessa partier värderas som kompetenta eller inkompetenta hamnar de flesta artiklar i övrigt. Detta på grund av att för värdering av politiska partier lägger man inte så stor vikt på kompetensfrågan. Man kan se här att värderingen inkompetent förekommer med 11 % och värderingen kompetent med 5 %.

Kommentar: Här tas det upp de olika politiska partierna som förekommer samt hur de värderas.

Detta betyder att när man värderar politiska partier, hamnar flera partier i värderingen inkompetent. Man kan då konstatera att S var det partiet som mest värderades som inkompetent med 31 % av de 13 användbara artiklar. Detta följs av Fi med 23 %.

- Får politiker komma till tals, eller är det bara journalister som få bedöma det som händer eller sägs?

Tabell 7.23 om politiker får komma till tals delat i tidning, delat i procent.

<i>Om politiker kan komma till tals</i>	<i>DN</i>	<i>GP</i>	<i>Svenskan</i>	<i>Totalt antal</i>	<i>Totalt procent</i>	<i>Totalt artiklar i procent</i>
Ja	42	52	57	173	100	50
Nej	58	48	43	175	100	50
Totalt procent	100	100	100	100		
Totalt antal	134	109	105	348		

Tabell 7.23 visar att det inte går att skilja mellan huruvida politiker får komma till tals eller inte. Ja förekommer här med 50 % och Nej också med 50 %. Hur ser det ut då om politikerna får komma till tals vid olika tidpunkter?

Tabell 7.24 Om politiker får komma till tals delat i tidpunkt, delat i procent.

<i>Politiker kommer till tals i samband med vissa händelser</i>	<i>Ja Nej</i>	
	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
I samband med skandaler	5	4
I samband med nya händelser	37	34
I samband med gamla hän.	6	6
I samband med kommande händ.	42	44
I samband med övrigt	13	12
Totalt procent	100	100
Totalt antal	169	169
Procent	50	50

Här kan man se att ja och nej blir likadana på grund av att när tidpunkten kommer in så faller en del artiklar i missing fall. Det blir lika mycket nej som ja. Men ändå så kan man konstatera att politiker kommer till tals mest i samband med kommande händelser med 42 % av 169 användbara artiklar. Sedan följer i samband med nya händelser med 37 %.

Resultaten visar att politiker få lov att komma till tals i samband med den tolkande politisk journalist i kommentator form ibland och ibland inte. Detta delas jämt med 50 %.

Tabell 7.25 parti politiska representanter delat i värdering, delat i procent

Om politiker får komma till tals	<i>I samb. med skandalösa händ.</i>	<i>I nya händ.</i>	<i>I gamla händ.</i>	<i>I samb. Med de kommande händelse</i>	<i>I samband med övriga händ.</i>	<i>Total antal</i>
Ja	53	52	50	48	52	66
Nej	47	48	50	52	48	85
Total antal	15	121	20	175	42	
Totalt procent	100	100	100	100	100	

Kommentar: På grund av svårighet att urskilja ja och nej, har här fokuseras enbart på "ja" .

Tabell 7. 25 visar att det i första hand är i samband med skandalösa frågor som politiker kan komma till tals med 53 %, men ändå så finns det inte så mycket skillnad mellan alla andra händelser. Det vill säga att de fördelas ganska jämnt. Det visas att politiker får komma till tals oberoende av olika händelser eller tidpunkt, men ändå att de kommer till tals mest i samband med skandalösa händelser.

Kort sammanfattning

Av de personer som förekommer mest i artiklarna är statsministern först med 38 % och partiledarna/ medlemmar med 31%. Av politiker är det oftast Socialdemokraterna som förekommer och av politiska partier är det ofta Moderatpartiet med 22 %.

Politiker och politiska partier värderas mest som ifrågasättande och inkompetenta, fast i de flesta artiklar förekommer inte några värderingar i term av ifrågasättande/trovärdiga, eller kompetenta/inkompetenta. Oftast så värderas de neutralt, men detta följs av en ganska omfattande kritiskt värdering.

Enligt Strömbäck får politiker får komma till tals under speciella omständigheter, men att de ändå inte får så stort utrymme och att det är journalister som får mera tillfällighet att bedöma varför politikern säger på det här sättet just vid det här tillfället. (Strömbäck 2001 i Nord & Strömbäck, 2003: 33) Att politiker får komma till tals är inte enligt resultaten en självklarhet för det fördelas jämt.

3) På vilket sätt utformar expertkommentatorer sin tolkning?

– Vad använder sig experter av för att avslöja det politiska spelet? Förekommer det orsaker? Använder man sig av spelgestaltning, och konsekvenser?

Tabell 7. 26 Om orsaker förekommer, delat tidning, delat i procent.

<i>Om orsaker förekommer</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Total antal</i>
DN	41	34	134
GP	27	39	109
Svenskan	32	27	105
Totalt antal	213	135	348
Totalt procent	100	100	100
Totalt procent	61	39	100

Denna tabell visar att expertkommentatorer använder sig av orsaker när de skriver om politiska händelser. Detta visar att orsaker förekommer i artiklar med 61 % av 348. Nej förekommer bara med 39 %. Där orsaker förekommer är det mest i DN med 41 % av 213 artiklar. Detta betyder att orsaker är en viktig del av expertkommentatorers sätt att tolka politiken.

Kommentar: Här ställs frågan om orsaker förekommer i GP, DN och Svenskan tillsammans.

Tabell 7. 27 Typer av orsaker förekommer, delat i tidning, delat i procent.

<i>Typ av orsakerna</i>	<i>Sakgestaltning</i>	<i>Spelgestaltning</i>	<i>Övrigt</i>	<i>Total antal</i>
DN	46	39	50	88
GP	30	25	50	57
Svenskan	24	37	0	68
Totalt antal	84	122	4	213
Totalt procent	100	100	100	100
Totalt procent	40	57	2	100

Kommentar: Här tittas på vilket typ av orsaker som förekommer i samband med när orsaker förekommer.

I denna tabell kan det konstateras att när orsakerna tas upp förekommer det i artiklar mest spelgestaltning. Detta görs med 57 %. Sakgestaltning förekommer bara med 40 %. När det gäller spelgestaltning finns det en ganska jämn fördelning mellan tidningarna. Resultatet visar att expertkommentatorer använder sig mycket av spelgestaltning som enligt Strömbäck riktar sig mot spel och strategi i politik, samt relationer mellan politiska aktörer och hur politik bedrivs. (Strömbäck 2004: 162).

Tabell 7. 28 Hur mycket spelgestaltning, delat i tidning och i procent.

<i>I samband med spelgestaltning</i>	<i>Mycket spel</i>	<i>Lite spel</i>	<i>Inget spel</i>	<i>Totalt antal</i>
DN	38	44	0	61
GP	26	21	100	37
Svenskan	36	35	0	54
Totalt antal	89	62	1	152
Totalt procent	100	100	100	100
Totalt procent	59	41	1	100

Kommentar: Här fokuseras på hur mycket spel det egentligen blir. Detta i form av mycket spel, lite spel och inget spel.

I samband med spelgestaltning visar tabell 7. 28 att det faktiskt är mycket metaforer som används av expertkommentatorer i GP, DN och Svenskan. Detta visas med att det är mycket spel med 59 %. Detta betyder att expertkommentatorer använder sig av mycket spelgestaltning för tala om politik/politiker eller för att avslöja det som ligger bakom politiska uttalanden, händelser eller helt enkelt det politiska spelet.

Frågan är nu, förekommer det metaforer. I så fall i samband med vilka frågor? DN visa sig vara den som mest använder sig av metaforer i sin politiska tolkande journalistik.

Tabell 7. 29 Huvudfrågor, delat i om det förekommer spel, delat i procent.

<i>Frågor i samb. Med spel/ metafor</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Totalt antal</i>
Sakfrågor	33	67	46
Idéfrågor	26	74	39
Regerings frågor	55	45	11
Politiska skandaler	58	42	26
Valrörelse	57	43	113
Pol. Personer	71	29	7
Politisk beslut	24	76	50
Politiska konflikter	94	6	18
Kritik mot politiker	0	100	2
Övrigt	31	69	26
Totalt antal	152	186	338
Totalt procent	100	100	100
procent	45	55	100

Kommentar: Här tittas på de frågorna som togs mest ut av i analyser och sedan se om det var spel i samband med de eller inte. Fokusen här ligger framför allt på ”ja”.

I denna tabell kan man se att det förekommer mindre spel än mycket, detta med 55 % till att det inte förekommer någon metafor och 45 % att det förekommer metafor. Det kan konstateras att i samband med valrörelsen som var den viktigaste frågan förekommer ofta spel med 57 % av de 113 användbara artiklarna. När det gäller politiska beslut som var nästa viktiga fråga förekommer inget spel. Detta med 76 % av 50 användbara artiklar. Detta är en ganska omfattande skillnad. I sakfrågor som kom efter var det inget spel heller med 67 %. Detta betyder att metaforer används mindre i olika situationer, men att de ändå används.

– *Använder man sig av opinionsmätning och framtidsprognoser för sin spekulation?*

Tabell 7. 30 Opinionsmätning delat i hur stor vikt, delat i procent. Huvudfrågor, delat i om det förekommer spel, delat i procent.

<i>Vikt på opinionsmätning</i>	<i>Lägger stor vikt</i>	<i>Lägger mindre vikt</i>	<i>Lägger inget vikt</i>	<i>Totalt antal</i>
DN	50	62	67	32
GP	19	31	22	13
Svenskan	32	8	11	13
Totalt antal	36	13	9	59
Totalt procent	100	100	100	100
Totalt procent	62	22	15	100

Kommentar: Här tas upp de artiklar som har används sig av opinionsmätning. Dessa artiklar delas sedan i hur mycket vikt det har lagts på opinionsmätning i själva analyserna.

Tabell 7.30 visar att med 62 % av 59 användbara artiklar, läggs stor vikt på opinionsmätning när det tas upp. Av alla tidningar så är det DN som mest lägger stor vikt på opinionsmätning med 50 % av 36 användbara artiklar. Det är också DN som mest lägger ingen vikt på opinionsmätningen när det tas upp.

Tabell 7. 31 Om det förekommer framtids prognoser, delat i tidning och i procent.

<i>Framtids prognoser</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Totalt antal</i>
DN	36	40	134
GP	39	29	109
Svenskan	26	32	105
Totalt antal	90	258	348
Totalt procent	100	100	100
Totalt procent	26	74	100

Denna tabell visar att det inte förekommer så mycket framtidsprognoser i samband med analyser som tar upp ämnet. Det förekommer bara med bara 26 % av de 348 totala artiklar. 74 % av artiklarna innehåller inte framtidsprognoser. Detta betyder att framtidsprognoser inte tar stor plats i analyserna, alltså att det inte är en viktig del av expertkommentatorernas sätt att analysera politiken/er.

- *Förekommer det konsekvenser, i så fall i samband med vilken tidpunkt samt vilka typer av konsekvenser?*

Tabell 7. 32 Opinionsmätning delat i hur stort vikt, delat i procent. Huvudfrågor, delat i om det förekommer spel, delat i procent.

<i>Konsekvenser i samband med olika händelser</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Antal artiklar</i>
I samband med skandalösa händelser	6	3	15
I samband med nya händelser	37	35	121
I samband med gamla händelser	6	5	20
I samband med kommande händelser	41	42	140
I samband med övriga händelser	11	14	42
Totalt antal	175	163	338
Totalt procent	100	100	100
Procent	52	48	100

Kommentar: Här förekommer det om konsekvenser tas upp i artiklar, för att sedan kunna säga när detta görs.

Tabell 7. 32 visar att expertkommentatorer använder sig av konsekvenser med 52 % av 338 användbara artiklar. I de resterande 48 % förekommer inte konsekvenser i samband med expertkommentatorernas sätt att tolka det politiska skeende.

När det förekommer konsekvenser så är det ofta i samband med kommande händelser, alltså med det som kommer att hända i framtiden. Detta förekommer med 41 %. Därpå följer i samband med nya händelser med 37 % av de användbara artiklarna.

Frågan är nu vilka typer av konsekvenser förekommer? Resultaten visar att konsekvenser är en viktig del av den tolkande politiska journalistiken i expertkommentatorform och att detta görs i samband med kommande händelser.

Tabell 7. 33 Typer av konsekvenser, delat i Opinionsmättnings delat i hur stor vikt, delat i procent. Huvudfrågor, delat i om det förekommer spel, delat i procent.

<i>Typer av konsekvenser</i>	<i>DN</i>	<i>GP</i>	<i>Svenskan</i>	<i>Antal artiklar</i>	<i>Totalt procent</i>	<i>Procent</i>
Vad som händer efter en händelse/uttalande	0	50	50	4	100	2
Hur politiker reagerar efter en händelse/uttalande.	50	0	50	2	100	1
Hur politiker. spela för att komma undan en händelse/ uttalande	71	14	14	7	100	4
För relation mellan politiker	46	26	28	39	100	22
Av politiska skandaler	50	25	25	8	100	5
Av politisk strategi	56	15	30	27	100	16
Av politisk utformning	53	33	13	30	100	17
Av politisk uttalande	48	45	7	29	100	17
Övrigt	14	68	18	28	100	16
Totalt antal	77	61	36	174	100	100

Kommentar: Här tas upp olika sort av konsekvenser som tar upp i samband med när det förekommer konsekvenser. Se bifoga.

Denna tabell visar att av 174 användbara artiklar, förekommer det ofta konsekvenser för relationer mellan politiker med 39 %. Sedan fördela sig konsekvenser av politisk strategi, av politisk utformning, av politisk uttalande och övrigt ganska jämt. Detta händer mellan 16 % och 17 %. Det som tas upp minst är konsekvenser för hur politiker reagerar efter ett uttalande med 1 %. Det visas att expertkommentatorer använder sig av konsekvenser mer när det handlar om konsekvenser för relationer mellan politiker.

– *Förekommer det tolkningsmarkör i dessa analyser?*

Tabell 7. 34 tolknings markör, delat i tidning och i procent.

<i>Kan man se om journalister visa att han är bara tolkande</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Totalt antal</i>
DN	38	50	134
GP	31	50	109
Svenskan	31	0	105
Totalt antal	344	4	348
Totalt procent	100	100	100
Totalt procent	99	1	100

Tabell 5. 34 visar att expertkommentatorer, som Strömbäck menar, fokuserar på sin trovärdighet genom att markera tydligt att han/hon är bara en tolkande. (Strömbäck 2004: 225 i Lundell & Olson 2005: 16) 99 % av det totala antalet artiklar visar att experter visar tydligt att han bara är tolkande. Och i bara 1 % av artiklar förkommer det subjektivitet där experten intervenerar genom att lägga sina fram sina synpunkter.

Kommentar: Här fokuseras på om det förekommer att expertkommentatorer använder sig av tolknings markör eller inte.

Kort Sammanfattning

I analyserna talar man om orsaker, och när det görs så handlar det ofta om spelgestaltning. När spelgestaltning tas upp blir det ofta mycket spel med 59 %. Resultaten visar att man använder sig mindre av metaforer med 45 %. När det gäller opinionsmätning, så lägger man ofta mycket vikt på opinionsmätning när det tas upp. I analyser förekommer inte så mycket framtidsprognoser med 74 % av de användbara artiklarna. Detta stämmer inte överens med vad Löfgren-Nilsson menar med att det viktigaste av tolkningsjournalistikens attribut är att göra prognoser över vad som kommer att hända i framtiden. (Löfgren, 2007:2)

Resultaten visar också att det används mycket konsekvenser i den tolkande politiska journalistiken under 2005, detta med 52 % av de användbara artiklarna. När det nämns konsekvenser i analyserna så handlar det ofta om konsekvenser för de händelser som är att komma.

Expertkommentatorer använder sig mindre av framtidsprognoser i sin tolkande politisk journalistik.

Expertkommentatorer använder sig av tolknings markörer genom att visa med 99 % att de bara är tolkande.

Sammanfattning av resultat och analys

Valrörelser är den dominerande frågan och efter den kommer politiska beslut och idéfrågor. Under de huvudfrågorna uppmärksammas mest politiska frågor. Resultaten visar att journalister fokuserar på nutid och det som kommer att hända i framtiden, men bara delvis. De fokuserar på partipolitiska frågor som kommer mest i samband med kommande händelser, samtidigt som partifrågor kommer upp också i samband med nya händelser. Dessa kommentarer ingår inte i dagspressens prioriteringar, därför att de inte ofta kommer på framsidan.

Som person, får statsministern mycket uppmärksamhet tillsammans med socialdemokrater. Som politisk parte talar man mest om Moderaterna. Politiker och politiska partier värderas som ifrågasättande och inkompetenta. Oftast så värderas de också som neutrala och sedan kritiskt. Politiker får komma till tals, men inte alltid.

Resultaten visar att expertkommentatorer använder sig av orsaker för att tolka politiken. När detta görs så handlar det ofta om spelgestaltning. Experter använder sig mindre av metaforer. De använder sig också om opinionsmätning och ofta lägger stor vikt på det. I analyserna förekommer inte så mycket framtidsprognoser som var förväntat, även om experterna tar upp frågor i samband med kommande händelser ibland.

Experterna använder sig mycket av konsekvenser som oftast riktar sig till händelser som är att komma. Expertkommentatorerna använder sig av tolkningsmarkörer genom att visa att de bara är tolkande.

7. Slutdiskussion

Slutligen vill jag här diskutera lite mer fritt kring mitt undersökningstema: Hur den politiska tolkningsjournalistiken såg ut 2005, ett år innan valperioden 2006. Här presenteras också förslag på hur forskning inom området kan vidareutvecklas samt mina egna idéer.

Jag har valt att undersöka ett helt år, alltså 2005, men snart insåg jag att det inte räckte, för att jag inte fick så mycket information. Det borde ha varit bättre om jag hade undersökt ämnet under en längre tidsperiod.

När jag hade tittat på om experter fokuserar på nutiden och det som kommer att hända i framtiden, blev jag förvånad över att det inte var som jag hade trott, experter fokuserar inte bara på det utan på annat också. Det var också förvånansvärt att politiker värderas neutralt mer än de värderas kritiskt.

Efter att ha undersökt dessa tidningar väcktes i mig en tanke om att när man genomför en undersökning, ska man inte alltid förvänta sig att resultaten blir precis så som man hade tänkt för då kan man bli mycket besviken.

Jag tror att mitt ämne har ett stort forskningsfält framför sig. Jag ser framför mig en mängd varianter på framtida forskning inom området, ur flera olika perspektiv. I så fall tycker jag att man borde som jag hade tänkt från början undersöka detta ämne under flera år för att kunna vara säker på att man får in tillräckligt med information, för att från detta dra reella slutsatser. Jag inser att jag har börjat något som kan fortsättas och göras bättre. Jag tror att många som tycker att politiken är svår att förstå skulle uppskatta att någon gör en undersökning på flera år om ämnet för att ha bättre koll på varför politiken ser ut som den gör, genom att bättre förstå hur den politiska tolkningsjournalistiken ser ut idag. En annan sak som skulle vara intressant att göra är att titta på ämnet när valperioden är inte alls iblandad. Det skulle också vara intressant att genomföra undersökningen under en längre period än 10 veckor, detta för att slippa stressen och risken att missa viktiga informationen. Jag tycker också att det kan vara relevant att genomföra en djupundersökning inom ämnet, genom att koppla samman en kvantitativ innehållsanalys och en kvalitativ innehållsanalys för att få fram konkretare svar på mina frågeställningar.

Jag har bland annat kommit fram till att expertkommentatorer är inte så kritiska mot politiker och politiska partier så som jag hade förväntat mig att de skulle vara. Experterna talar mest om valrörelsen, det är inte så konstigt eftersom 2005 förberedde en valperiod, men de talar också mycket om övriga politiska frågor. En annan sak som förvånade mig var att framtidsprognoser är inte det väsentligaste i analyserna, även om de hänvisar mycket till kommande händelser.

Jag anser slutligen att den tolkande politiska journalistiken är ganska varierande och inte bara fokuserar på kritik. Detta gör att det inte ser ut som man hade förväntat sig riktigt.

Jag ansåg också att vissa frågor kunde jag få svar på bara med en artikel eller två. Det förvånade mig att se att vissa frågor inte tas upp på agendan som man tror att det borde göras. Ett exempel är i tabellen 7. 33 där jag tar upp frågan som handlar om hur politiker reagerar efter en händelse/uttalande.

8. Källförteckning

Böcker

Asp Kent, 2004, *Jordskredssegern, medierna och folkomröstningen om euron*, Grafikerna Livréna i Kungälv AB 2004.

Bengt Johansson, 2001, *Nyheter mitt ibland oss, kommunala nyheter, personlig erfarenhet och lokal opinionsbildning*, Grafikerna i Kungälv 1998.

Hadenius Stig. 2002. *Dagens nyheter historia- Tidningen och makten 1864-200*

Hadenius, Stig och Weibull, Lennart, 2003: *Massmedier, en bok om press, radio & TV*.

Holme, Idar Mangne och Solvang, Bernt Krohn, 1991: *Forskningsmetodik – Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Översättning: Nilsson, Björn. Studentlitteratur, Lund

Lars Nord & Jesper Strömbäck, 2003, *Valfeber och nyhetsfrossa – politisk kommunikation i valrörelsen 2002*, Edita Norstedts Tryckeri, Stockholm 2003.

Malin Lundell & Anders Olson (2005) ”*Vad handlar det här om?*”, *en studie om svt:s inrikespolitiska expertkommentatorer*. C-uppsats på MKV, Göteborgs universitet.

Monika Djerf- Pierre, 1996, *Gröna nyheter, Miljöjournalistiken i televisionens nyhetssändningar 1961- 1994*, Grafikerna i Kungälv 1996.

Monika Djerf- Pierre och Lennart Weibull, 2001, *Spegla, granska, tolka, aktualitetsjournalistik i svensk radio och TV under 1900- talet*, Bokförlaget Prisma, Stockholm 2001

Olof Petersson, Monika Djerf- Pierre, Sören Holmberg, Jesper Strömbäck, Lennart Weibull 2006, *Demokratirådets rapport 2006, Mediernas valmakt*, 2006 författarna och SNS Förlag. Kristianstads Boktryckeri AB, Kristianstad, 2006.

Raymond Kuhn and Erik Neveu, 2002, *Political journalism, new challenges, new practices*, library of congress cataloguing in publication Data.

Internet

[www.DN.se](http://sv.wikipedia.org/wiki/Dagens_Nyheter), (http://sv.wikipedia.org/wiki/Dagens_Nyheter)

[www.GP.se](http://sv.wikipedia.org/wiki/G%C3%B6teborgs_Posten), (http://sv.wikipedia.org/wiki/G%C3%B6teborgs_Posten).

www.Svenskan.se

Övrigt

Asp Kent, 1990, *Medialisering, medielogik, mediedemokrati*, I Nordikom- information; nr 41990.

Monica Löfgren- Nilsson, 2007, *Politiska tolkningsjournalistik – ett nygammalt fenomen?* Institution för journalistik och masskommunikation, JMG, Göteborgs universitet.

Monika Djerf- Pierre, *975 words (C-length as defined in the Writing Guideline)*, Department of journalism and mass communication, Göteborg university. (Datum saknas)

Bilaga

Kodboken

V1) Tidning

1. DN
2. GP
3. Svenskan

V2) Datum

- 9. Uppgiften saknas
1. Jan, Feb, Mars, April 2005
 2. Maj, Jun, Jul, Aug 2005
 3. Sep, Okt, Nov, Dec 2005

V3) Storlek på artikel

1. Mer än halv sida
2. Mindre än halv sida
3. Kvarts sida eller mindre

V4) Placering

1. Första sidan
2. Inte första sidan

V5) Är huvudaktören en person?

1. Ja
2. Nej

V6) Vilken typ av person är det?

- 9. Uppgiften saknas
1. Vanlig person
 2. Partiledarna
 3. Partimedlemmar
 4. Statsråd
 5. Ministrar
 6. Företagsrepresentant
 7. Forskare/expert
 8. Samhällsdebattörer/intellektuella
 9. Kändisar
 10. Övrigt
 11. Kommunalaråd
 12. Statsministern
 13. EU-kommissionär

V7) Vilket kön har personen?

-9. Uppgiften saknas

1. Man
2. Kvinna

V8) Namn på personen

-9. Uppgiften saknas

1. Per Schlinmann
2. Anna Lindh
3. Lars-Erik Petersson
4. Rita och Katarina
5. Göran Person
6. Gudrun Schyman
7. Lars Ohly
8. Lennart Jangälv
9. Ulrica Messing
10. Daniellson
11. Pär Nuder
12. Margareta Winberg
13. Ola Rask
14. Peter Eriksson
15. Annika Billströms
16. Reinfeldt
18. Laila Freivalds
19. Maud Olofsson
20. Reinfeldt
21. Margot Wallström
22. Okodbart
23. Göran Hägglund
24. Ulf Sjösten
25. Thomas Bodström
26. Jens Orback
27. Pernilla Zethaeus
28. Ylva Johansson
29. Ayann Hirsi Ali
30. Johny Magnusson
31. Barbro Holmberg

V9) Är huvudaktör en organisation?

1. Ja
2. Nej

V10) Om huvudaktör är en organisation

-9. Uppgiften saknas

1. Samhällsorganisationer
2. Ekonomiska organisationer

3. Företagsorganisationer
4. Miljöorganisationer
5. Jordbruksorganisationer
6. Politiskt parti
7. Politisk organisation/regering
8. Övrigt
9. Internationell organisation
10. Internationell politisk organisation
12. Okodbart

V11) Är huvudaktör Partirepresentant eller politisk person? I så fall vilka?

-9. Uppgiften saknas

1. S
2. M
3. Fp
4. C
5. Kd
6. Mp
7. V
8. Fi
9. Sd
10. Sp
11. Pp
12. Nd
13. Alliansen
14. Övriga
15. Okodbart

V12) Om huvudaktör är en politisk parti

-9. Uppgiften saknas

1. 1. S
2. M
3. Fp
4. C
5. Kd
6. Mp
7. V
8. Fi
9. Sd
10. Sp
11. Pp
12. Nd
13. Alliansen
14. Övriga partier (ex. Junilistan)
15. Okodbart

V 13) Är huvudaktör Massmedier ?

-9. Uppgiften saknas

1. Journalist
2. Mediekändisar
3. Medieföretagsrepresentanter
4. Övrigt
5. Medieföretag

V14) Om huvudaktör är ett folkslag?

1. Ja
2. Nej

V15) Om huvudaktör är ett folkslag

-9. Uppgiften saknas

1. Invandrarna i stort
2. Romer
3. Araber/muslimar
4. Afrikaner
5. Asiater
6. Somalier
7. Övrigt folkslag
8. Svenskar

V16) Hur värderas aktörer? 1.

-9. Värderas ej

1. Positivt
2. Negativt
3. Neutralt
4. Kritiskt
5. Övrigt

V17) Hur värderas aktörer? 2.

- 9. Övrigt

1. Trovärdigt
2. Ifrågasättande

V18) Hur värderas aktörer? 3.

-9. Övrigt

1. Kompetent
2. Ej kompetent

V19) Använder man sig av politikerns uttalande eller kan politiker komma till tals?

1. Ja
2. Nej

V20) Vad handlar frågan om?

-9. Uppgiften saknas

1. Sakfrågor
2. Idéfrågor
3. Regeringsfrågor
4. Politiska skandaler
5. Valrörelse
6. Politiska Personer/ Politisk person
7. Politiska beslut
8. Övrigt
9. Politiska konflikter
10. Kritik mot politiker eller politiker

V21) Vad är huvudpoängen med huvudfråga?

-9. Uppgiften saknas

1. Parti politiska frågor
2. Jordbruk med skogsbruk och fiske- allmänt
3. Sysselsättning och näringspolitik
4. Kommunala frågor
5. Regionala frågor
6. Nationella frågor
7. Skattefrågor
8. Familjepolitiska frågor
9. Vårdfrågor
10. Socialapolitiska frågor (t ex. arbetslöshet)
11. Skol- och utbildningsfrågor
- 12.. Bostadsfrågor
13. Miljöfrågor
14. Religion
15. Massmedier
16. Transportfrågor
17. Invandrarfrågor/flyktingsfrågor
18. Juridiska frågor
19. Internationella frågor
20. Övriga frågor
21. Sexuell tillhörighets frågor
22. Säkerhetsfrågor/ katastrofsfråga
23. Frågor angående regeringen
24. Jämstämighets frågor
25. Ekonomiska frågor
26. Byggfrågor
27. Kvinnor/ diskrimineringsfrågor

V22) Vid vilken tidpunkten handlar det om?

-9. Uppgiften saknas

1. I samband med skandalösa händelser

2. I samband med nya politiska händelser
3. I samband med gamla politiska händelser
4. I samband med de politiska händelser som kommer att hända
5. I samband med övriga frågor

V 23) Nämns konsekvenser?

1. Ja
2. Nej

V 24) Om konsekvenser nämns

- 9. Uppgiften saknas
1. Vad som kommer att hända efter ett uttalande/händelse
 2. Hur politiker kommer att reagera efter en händelse/uttalande
 3. Hur politiker spelar för att komma undan en händelse/skandal
 4. För relationer mellan politiker
 5. Av politisk skandal
 6. Av politiska strategier
 7. Av politisk utformning
 8. Av regerings beslut/politiskt beslut
 9. Övrigt

V 25) Förekommer det framtidsprognoser?

1. ja
2. nej

V 26) Förekommer det orsaker?

1. Ja
2. Nej

V 27) Om det förekom. Orsaker

1. Spelgestaltning
2. Sakgestaltning
3. Övrigt

V28) Förekommer det dikotomin vi och dem?

1. Ja
2. Nej

V29) Om det förekommer vi och dem

1. Vi är vinnare och de är förlorare
2. Vi är ombudsman för folket och inte de
3. Vi är bättre och de sämre

4. Övrigt

V30) Förekommer det spelgestaltning?

1. Ja
2. Nej

V31) Om det är spelgestaltning

1. Mycket spelgestaltning
2. Lite spelgestaltning
3. Ingen spelgestaltning

V32) Förekommer det stöd av opinionsmätning?

1. Ja
2. Nej

V33) Om det förekommer stöd av opinionsmätning

1. Läger stor vikt på opinionsmätning
2. Läger inte så stor vikt på opinionsmätning
3. Läger inget vikt på opinionsmätning
4. Läger ganska stor vikt på opinionsmätning

V 34) Förekommer någon form om massopinionuttalande/ av mätning?

V35) Uttalanden om någon form av massopinion förekommer

1. Med stöd av resultat från opinionsundersökningar
2. Med stöd av opinionsyttringar
3. Källangivelse saknas
4. Inte alls
5. Med stöd av övrig informationsinhämtningen
6. Med stöd från enkätresultat/ telefonundersökning
7. Med stöd av mätning från undersökning

V36) Förekommer det källangivelser?

- Ja
Nej

V 37) Vilken nyhetsbyrå (om Nyhetsbyrå)

1. TT
2. Atp
3. Övrigt

V38) Om det förekommer källangivelser

1. Opinionsmättning
2. Nyhetsbyråer
3. Politiska källor
4. Egna källor
5. Andra Journalistiska källor
6. Opinionsbildning undersökning
7. Övriga källor
8. Från myndigheter
9. Från privata källor
10. Från forskarna
11. Från många olika källor

V39) Förekommer det spel/metaforer?

- Ja
Nej

V40) Om det förekommer spel

- Mycket spel
Lite spel
Inget spel

V 41) förekommer det tydligt att det är en analys?

1. Ja
2. Nej

V 42) Det som kännetecknas att det är analys

- 9. Står ingenting
1. Står analys som rubrik
 2. Står Kommentar som rubrik
 3. Står Något annat
 4. Står endast rubrik
 5. Namnet på tidningens expertkommentator anges

V 43) Förekommer det tolkningsmarkören?

1. Ja
2. Nej

V 44) Om det förekommer jag formen

1. Genom att tydligt visa att det är ”jag” som talar
2. Genom att undvika jaget
3. Övrigt

V 45) Finns det bild på den som skriver?

1. Ja
2. Nej

V 46) Förekommer det namn på skribenten?

1. Ja
2. Nej

V 47) Finns det adress där läsarna kan nå skribenten på?

1. Ja
2. Nej

V 48) Jämförs politikernas spel med sport?

1. Ja
2. Nej

